Ἀριθ. 275 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ ΣΤ'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑνδέκατος | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 | 5 Ἀπριλίου 1881

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ρουφφίνη.—Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια· ἴδε σελ. 201.

Δ'

Ἀκροβολισμοί.

Τὴν ἐπαύριον πρωΐαν, λίαν ἐνωρὶς, ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος κατέβαινε τὸν λόφον τῆς Βορδιγέρας, διευθυνόμενος εἰς τὸ πανδοχεῖον, ὅπου εἶχε καταλύσει ἡ ἀσθενής του. Ἐβάδιζε στερρῷ τῷ βήματι, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ σπεύδῃ, ἐσκεμμένον ἔχων τὸ ἦθος, καίτοι ἤρεμος ὡς πάντοτε. Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος δὲν ἦτο ὡραῖος, τοὐλάχιστον ὡς οἱ συνήθεις ἥρωες τῶν μυθιστορημάτων. Εἶχεν εὐρὺ τὸ στόμα, ῥίνα οὔτ' ἑλληνικὴν οὔτε ῥωμαϊκὴν, μῆλα τῶν παρειῶν προέχοντα, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν χαρακτῆρας οὐχὶ κανονικοὺς, μορφὴν δὲ οὕτως εἰπεῖν λεόντειον. Ὅ,τι δὲ μόνον δύναται νὰ βηθῇ πρὸς ἔπαινον του, εἶνε ὅτι ἡ φυσιογνωμία του ἦτο λίαν ἐκφραστικὴ καὶ νοήμων. Θέλησις καὶ διάνοια ἰσχυρὰ ἀνεγινώσκοντο ἐπὶ τῶν στρογγύλων προεχόντων κροτάφων του, οὓς κατώρθου πολλάκις νὰ συσπᾷ κατὰ παράδοξον τρόπον. Τὸ μειδίαμά του, ὅπερ ἐξέφραζεν ἐνίοτε ἤρεμον εἰρωνείαν, ἦτο γλυκὺ καὶ προσηνές. Τὸ ἐξωτερικὸν δ' αὐτοῦ ἦτο ἐν συνόλῳ ἀξιοπαρατήρητον, ἀλλ' ἐπιβάλλον σεβασμὸν μᾶλλον ἢ ἐμπνέον συμπάθειαν.

Κατευθύνεται λοιπὸν ὁ ἰατρὸς εἰς τὸ πανδοχεῖον ἡ *Κεραμὶς*, ὡς ἐκαλεῖτο τὸ παρὰ τὴν ὁδὸν πενιχρὸν ξενοδοχεῖον. Ἀγνοοῦμεν ἂν τὸ ὄνομά του τοῦτο προήρχετο ἐκ τοῦ κεραμίου χρώματός του ἢ ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ, ὅπου ὑπῆρχεν ἄλλοτε κεραμοποιεῖον. Ὅπως δήποτε οὐδεὶς ἠδύνατο ν' ἀρνηθῇ ὅτι τὸ ἐξωτερικόν του ἦτο πενιχρὸν καὶ ἀλλόκοτον. Ἡ οἰκία εἶχε κτισθῆ τὸ κατ' ἀρχὰς ἐστραμμένην ἔχουσα τὴν πρόσοψιν αὐτῆς πρὸς βορρᾶν ἤτοι πρὸς τὴν ὁδὸν· κατόπιν ὅμως, ἕνεκα φαίνεται τοῦ κονιορτοῦ, τὰ ἀρχικὰ παράθυρα καὶ ἡ εἴσοδος εἶχον τειχισθῆ διὰ λίθων καὶ πηλοῦ, νέα δὲ παράθυρα καὶ νέα θύρα ἠνοίχθησαν πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος, ἤτοι πρὸς μεσημβρίαν.

Ἐκ τούτου δὲ προῆλθεν ἄμορφος ὅλως, ἀνώμαλος καὶ παράδοξος τῆς οἰκίας ἡ ὄψις. Πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς κλίμακος, ἥτις ἔφερε πρότερον ἀπὸ τοῦ ἰσογείου εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον, καὶ ἣν εἶχε καταστήσει περιττὴν ἡ νέα διασκευή, προσετέθη ἐξωτερικῶς πόδιον λίθινον, οὗτινος αἱ δύο σειραὶ βαθμίδων ἡνοῦντο εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον, σχηματίζουσαι ἄνδηρον πρὸ τοῦ ἐν τῷ μέσῳ παραθύρου, ὅπερ εἶχε ταπεινωθῆ ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς θύρα. Αἱ βαθμῖδες δ' ἐκεῖναι αἱ σχετικῶς ὑπερμεγέθεις καὶ ὁ δυσανάλογος οὗτος πρὸς τὸν πενιχρὸν οἰκίσκον ἐξώστης, ηὔξανον ἔτι μᾶλλον τὸ παράδοξον τῆς οἰκοδομῆς, ἥτις ὡμοίαζεν οὕτω πρὸς δεκαετὲς παιδίον, οὗτινος τοὺς ὤμους ἐκάλυπτεν ἀνδρικὸν ἔνδυμα.

Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος εὗρε τὴν ἀσθενῆ του εἰς κατάστασιν οὐχὶ εὐάρεστον. Ἡ Λουκία μόλις εἶχε κλείσει τοὺς ὀφθαλμοὺς δι' ὅλης τῆς νυκτός· εἶχε κεφαλαλγίαν καὶ δίψαν διαρκῆ, τὰ χείλη ξηρὰ καὶ τὸν σφυγμὸν σφοδρόν. Ἐπύρεσσε.

— Λυποῦμαι ὅτι δὲν σᾶς ἐφλεβοτόμησα χθὲς, εἶπεν ὁ ἰατρὸς, ἐξετάσας τὸν σφυγμόν της· ἀντιπαθεῖτε τὴν ἀφαίμαξιν;

— Διόλου, ἂν τὸ νομίζετε ἀναγκαῖον, εἶπεν ἡ Λουκία· ἀλλὰ καλλίτερον εἶνε νὰ ὁμιλήσετε περὶ τούτου πρῶτον μὲ τὸν πατέρα.

— Πολὺ καλά. Λαμβάνετε τότε τὴν καλωσύνην νὰ μηνύσετε εἰς τὸν Σὶρ Ἰωάννην διὰ τῆς θαλαμηπόλου σας, ὅτι ἐπεθύμουν νὰ τὸν ἰδῶ;

Ἡ Χούτσινς, ἀφοῦ προσεῖδε τὴν κυρίαν της, ἠγέρθη νὰ ἐξέλθῃ.

— Περιμείνατε μίαν στιγμὴν εἰς τὸ δωμάτιον σας, εἶπεν αὐτῇ ἡ Λουκία, πρὶν φωνάξετε τὸν πατέρα μου. Ἔχω κάτι νὰ ἐρωτήσω τὸν ἰατρόν.

Ἅμα δὲ ἔμειναν μόνοι, ἡ Λουκία, διαστέλλουσα τοὺς ἐξημμένους ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ ὀφθαλμούς της, καὶ ἀτενίζουσα αὐτοὺς ἐπὶ τὸν ἰατρὸν, τῷ εἶπεν:

— Εἶμαι εἰς κίνδυνον;

Ὁ ἰατρὸς ἐρράγη εἰς γέλωτα.

— Ὅσον κ' ἐγὼ, ἀπήντησε. Ποῖος σᾶς βάζει αὐτὰς τὰς ἰδέας;

— Σᾶς παρακαλῶ, ὑπέλαβεν ἡ Λουκία, μὴ θέλετε νὰ μὲ γελάσετε, μὴ μὲ μεταχειρίζεσθε ὡς παιδίον. Δὲν φοβοῦμαι ν' ἀποθάνω, καὶ ἂν πρόκειται ν' ἀποθάνω, πρέπει νὰ μοῦ τὸ εἰπῆτε· πρέπει, τὸ θέλω.

— Εἶσθε γενναία, τὸ βλέπω, ἀπήντησεν ὁ ἰατρὸς μετά τινος συγκινήσεως, ἀλλὰ δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω, ὅτι ἡ κατάστασίς σας δὲν ἔχει ἀνάγκην γενναιότητος. Πιστεύσατέ με· ὅσον κιν-

δυνεύω ν' ἀποθάνω ἐγώ, ἄλλο τόσον κινδυνεύετε καὶ σεῖς.

— Parola ? ἠρώτησεν ἡ Λουκία, τείνουσα τὴν μικράν της χεῖρα.

— Parola ! ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος, σφίγγων αὐτήν.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν ἐκείνη· τώρα θὰ σᾶς ἐξηγήσω, πόθεν μ' ἦλθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἐκινδύνευα. Σήμερον πολὺ πρωΐ, τὸ πρῶτον πρᾶγμα ποῦ εἶδα ἦτον ἡ κόρη τὴν ὁποίαν λέγετε Σπεράντσαν. Πρέπει νὰ ἤμην σχεδὸν κοιμισμένη, διότι δὲν τὴν εἶδα ὅταν ἐμβῆκε. Ἐκάθητο εἰς ἓν κάθισμα καὶ μ' ἐκύτταζε μὲ τόσην συμπάθειαν καὶ μὲ τόσην λύπην, ὥστε, ὅταν τὸ βλέμμα μου συνήντησε τὸ βλέμμα της, αἴσθημα τρόμου μὲ κατέλαβε. Δάκρυα ἔβρεχον τὸ πρόσωπόν της· καὶ μ' ἐφάνη, ὅτι ἡ κόρη ἐκείνη δὲν θὰ ἐλυπεῖτο τόσον πολὺ διὰ μίαν ξένην, ἂν ἡ κατάστασίς μου δὲν ἦτο σοβαρά. Ἐπειδὴ δὲ ᾐσθανόμην πολὺ κακὰ τὸν ἑαυτόν μου ἐφαντάσθην . . .

— Ἀνύπαρκτα πράγματα, διέκοψεν ὁ ἰατρός. Ἡ Σπεράντσα εἶνε ἓν ἀνόητον καὶ εὐαίσθητον πλᾶσμα, καὶ τὴν εὐαισθησίαν της τὴν ἔχει πάντοτε πρόχειρον. Ἡμεῖς οἱ ἰταλοί, καθὼς εἰξεύρετε, προσέθηκε μειδιῶν, εἴμεθα γνωστοὶ διὰ τὴν ἀνόητον ἐπιδεικτικότητά μας. Ἔπειτα, τί παράδοξον, ἡ Σπεράντσα, ἡ ὁποία ἔχει καλὴν καὶ τρυφερὰν καρδίαν, νὰ συνεκινήθη μέχρι δακρύων, ὅταν σᾶς εἶδε πάσχουσαν, τόσον νέαν καὶ τόσον . . . . (ἐδῶ διεκόπη πρὸς στιγμὴν κ' ἐδίστασεν ἐπὶ ἓν δευτερόλεπτον ὁ Ἀντώνιος) καὶ τόσον συμπαθῆ. Μοῦ ἐπιτρέπετε τώρα νὰ ἴδω τὸν κύριον πατέρα σας ;

— Ὤ ! ναί, ἀπήντησεν ἡ Λουκία.

Καὶ μεγαλοφωνότερον λαλοῦσα παρεκάλεσε τὴν μὶς Χούτσινς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἰατροῦ.

Ὁ Σὶρ Ἰωάννης εἶχεν ἐγερθῆ πολὺ πρωΐ, δύσθυμος καὶ δυσδιάθετος ὡς ἄνθρωπος κακονυκτήσας καὶ, πλὴν τούτου, αἰσθανθεὶς καί τινας νυγμοὺς ποδάγρας. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης εἶχεν ἴδει πρότερον τὴν Μὶς Χούτσινις, εἶχε μάθει παρ' αὐτῆς δυσάρεστα περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ὑγείας τῆς θυγατρός του, καὶ εἶχεν ἑπομένως ἀπελπισθῆ ὅτι ἠδύνατο ν' ἀναχωρήσῃ ἐντὸς τῆς ἡμέρας. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης εἶχε καλέσει τὸν Γιάννην νὰ τῷ φέρῃ τὰ ξυράφιά του, καὶ ἔλαβεν εἰς ἀπάντησιν ὅτι ὁ Γιάννης ἔλειπε. Ὅλ' αὐτὰ τὰ ἀλλεπάλληλα ἀτυχήματα εἶχον ἐρεθίσει φοβερὰ τὸ νευρικὸν σύστημα τοῦ βαρωνέτου, ὥστις ἀνυπομόνως περιέμενε τὸν ὑπηρέτην του ἵνα καταχύσῃ ἐπὶ τῆς χονδρῆς του στρογγύλης κεφαλῆς ὅλην τὴν ἐντὸς αὐτοῦ σωρευμένην χολήν.

— Ὅλα πηγαίνουν ἀνάποδα εἰς τὸν κατηραμένον αὐτὸν τόπον ! ἀνέκραξεν οἰονεὶ παρηγορούμενος.

Ὁ Σὶρ Ἰωάννης εἶχε περὶ Ἰταλίας καὶ Ἰταλῶν ὀλιγίστας μὲν ἀλλὰ σταθερὰς καὶ ἀδιασείστους γνώσεις. Ἡ Ἰταλία ἦτο ὡραῖος τόπος, κατὰ τὸν Σὶρ Ἰωάννην, ἀλλὰ μόλις κατοικήσιμος : κλίβανος τὸ θέρος καὶ παγοθήκη τὸν χειμῶνα. Ἡ Ῥώμη ἤξιζε τὸν κόπον νὰ τὴν ἴδῃ τις, ἀλλὰ . . . σκυθρωπή, σκυθρωπή, σκυθρωπή ! Οἱ Ἰταλοί, ὡς ἔλεγεν ἀνυποκρίτως, ἦσαν ἄνθρωποι ἁρπακτικοί, κακοενδεδυμένοι, μελίγλωσσοι, φέροντες πάντοτε κομβολόγιον δεξιόθεν καὶ ἐγχειρίδιον ἀριστερόθεν. Ἐκ δύο ἰταλῶν ὁ εἷς θὰ ἦτο πάντοτε τραγῳδιστής, ἢ λῃστής, ἢ εὐγενὴς πτωχεύσας καὶ ἡμεροβιῶν. Εἰς τὰ συστατικὰ δὲ ταῦτα τοῦ κοινωνικοῦ σώματος τῆς Ἰταλίας εἶχε προστεθῆ ἐσχάτως καὶ ὁ αἱματοποτὴς δημοκρατικός, ὁ διαρκῶς συνωμοτῶν κατὰ τοῦ νομίμου του ἡγεμόνος, ποικιλία ἐθνική, περὶ ἧς πολλὰ εἶχεν ἀκούσει λεγόμενα ὁ Σὶρ Ἰωάννης κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Ῥώμῃ διατριβήν του, ὑπὸ νέου τινος ῥωμαίου πρίγκιπος, ἀνεψιοῦ καρδιναλίου, καὶ μεγάλως ἀρεσκομένου εἰς τὴν μετ' ἄγγλων συγκοινωνίαν. Καθότι ὁ Σὶρ Ἰωάννης, ὅπως κάλλιον σπουδάσῃ τὸν ἰταλικὸν χαρακτῆρα, συνανεστρέφετο ἀγγλικὰς μόνον οἰκογενείας, εἶχεν ἄγγλον ἰατρόν, ἄγγλους ὑπηρέτας καὶ ἄγγλον μάγειρον, ἔτρωγε ἀγγλικὰ φαγητά, ἔπινεν οἴνους δῆθεν ἀγγλικούς, καὶ ἠγόραζε μόνον εἰς ἀγγλικὰ ἐμπορικὰ καταστήματα. Ἐν ἑνὶ λόγῳ ὁ βαρωνέτος εἶχε δημιουργήσει ἐν μέσῃ Ῥώμῃ μικρόν τι Λονδῖνον πρὸς χρῆσίν του.

Ὅτε ὁ Γιάννης ἐπιστρέψας ἐνεφανίσθη πρὸ τοῦ αὐθέντου του ἡ μορφή του τοσαύτην ἐξέφραζεν ἀπελπισίαν, ὥστε ἡ προεσκεμμένη καταιγὶς ὕβρεων, ἣν ἐπεφύλασσεν αὐτῷ ὁ βαρωνέτος, ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῆς ἁπλῆς ταύτης ἐρωτήσεως :

— Τί διάβολο τρέχει πάλιν ;

— Πῆγα εἰς τὴν Βορδιγέραν, αὐθέντη, ἀπεκρίθη ὁ Γιάννης, καὶ οὔτε βωδινὸν ἔχει, οὔτε τσάϊ, οὔτε βούτυρον. Τί νὰ κάμωμεν ; ἠρώτησεν ὁ ταλαίπωρος, τοσοῦτον περίλυπον ἔχων τὸ ἦθος, ὥστε τρία τέταρτα μειδιάματος ἐπλανήθησαν ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ Σὶρ Ἰωάννου.

Κατ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ἐλαφρὸς κτύπος ἠκούσθη εἰς τὴν θύραν, καὶ ἡ Μὶς Χούτσινς εἰσελθοῦσα, ἀνεκοίνωσε τὸ μήνυμά της. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἀνησυχήσας κάπως μετέβη εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου εὗρε τὸν ἰατρόν.

Ὁ Σὶρ Ἰωάννης παρεκάλεσε τὸν ἰατρὸν νὰ καθίσῃ.

— Ἡ μὶς Δάϊβεν ἔχει σήμερον πολὺν πυρετόν, εἶπεν ὁ ἰατρὸς καθήμενος· τὸ πρᾶγμα ἄλλως ἐπεριμένετο. Νομίζω ὅτι μικρά τις ἀφαίμαξις θὰ τὴν ὠφελήσῃ.

Μία τῶν ἐρριζωμένων εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Σὶρ Ἰωάννου ἰδεῶν ἦτο καὶ τοῦτο, ὅτι οἱ ἰταλοὶ ἰατροὶ ἐρλεβοτόμουν πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἀσθενεῖς των, μέχρι οὗ ἐπήρχετο θάνατος. Ἀκούσας τὴν πρότασιν ταύτην ὁ βαρωνέτος ἀνεπήδησεν ἐπὶ τῆς ἕδρας του.

— Ἀφαίμαξις ! ἀνέκραξεν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Καμμίαν ἀφαίμαξιν, εἰς καμμίαν περίστασιν ! δὲν θέλω ἀφαίμαξιν !

Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος ἔγεινε καταπόρφυρος καὶ κύριος οἷδε τί ἔμελλε ν' ἀποκριθῇ· ἀλλὰ βιάζων ἑαυτὸν ἀπήντησε βραδέως καὶ ἡσύχως :

— Καὶ ἂν ἀκόμη σᾶς βεβαιώσω, ὅτι εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖον ;

— Δὲν παραδέχομαι τὴν ἀνάγκην, ἀπήντησεν ὁ βαρωνέτος δυστρόπως, καὶ θέτω ὅρον ἀπαραίτητον τῆς περαιτέρω θεραπείας σας τὴν ἀποχὴν ἀπὸ πᾶσαν ἀφαίμαξιν.

— Ἄ ! ἔτσι ; εἶπεν ὁ ἰατρός.

Καὶ διακόπτων τὴν συζήτησιν, ἔλαβεν ἐν φύλλον ἀπὸ τοῦ χαρτοφυλακίου του, ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ ὀλίγας λέξεις, καὶ τείνας αὐτὸ πρὸς τὸν Σὶρ Ἰωάννην, εἶπεν :

— Ἰδοὺ τὰ ὀνόματα καὶ αἱ διευθύνσεις δύο ἰατρῶν, οἵτινες εἶνε πολὺ πλησίον. Ἡ Μὶς Δάϊβεν θὰ ἦνε ἀσφαλὴς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου. Τὸ κατ' ἐμὲ θ' ἀποσυρθῶ μόνον ἀφοῦ εἷς ἐκ τῶν δύο αὐτῶν κυρίων ἔλθῃ νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ἠγέρθη, ἐχαιρέτισε, κ' ἐξελθὼν εἰς τὸν ἐξώστην ἔμεινεν ἐκεῖ μ' ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας, στηριζόμενος εἰς τὰς κιγκλίδας, δίκην φρουροῦ ἀναμένοντος ἀλλαγήν.

Ἀπέναντι τῆς τοσοῦτον αἰφνιδίας ἀποράσεως τοῦ Ἰταλοῦ, ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἤρχισε λυπούμενος ὅτι παρεσύρθη τοσοῦτον, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων οὓς παράγει ἀπερίσκεπτος ὁρμὴ θυμοῦ. Αἱ δυσχέρειαι ἐσωρεύοντο ἐπάλληλοι ὡς βουνὰ ἐπὶ τῆς διανοίας του. Ἴσως, ἢ μᾶλλον πιθανῶς, οὐδέτερος τῶν δύο ἐκείνων ἰατρῶν ὡμίλει ἀγγλικά· ἴσως ἡ Λουκία, ἥτις εἶχε λάβει συμπάθειαν πρὸς τὸν ἰταλὸν αὐτόν, ἤθελεν ἀρνηθῆ νὰ τοὺς ἴδῃ· ἴσως τέλος ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶχε δίκαιον καὶ ἡ ἀντίστασίς του, τοῦ Σὶρ Ἰωάννου, ἐξέθετεν εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν τῆς ταλαιπώρου κόρης.

— Τὸ κάτω κάτω, διενοήθη ὁ βαρωνέτος, πάλιν καλλίτερον εἶνε νὰ τὸν μαλάξῃ κανεὶς ὀλίγον. Αὐτὸς θὰ τὸ περιμένει βέβαια.

Τότε δὲ, ὑπεράνθρωπον καταβάλων ἀγῶνα,

— Διατί, ἠρώτησεν ἐριστικῶς, θέλετε νὰ κάμετε ἀφαίμαξιν ;

— Διότι, ἀπεκρίθη ὁ Ἀντώνιος, στρεφόμενος πρὸς τὸν βαρωνέτον, ἵνα τῷ ἀπαντήσῃ, καὶ ἀναλαμβάνων πάλιν τὴν προτέραν του θέσιν, διότι, ὡς σᾶς ἐδήλωσα ἤδη, τὸ νομίζω ἀπαραίτητον.

Μακρὰ παῦσις ἐπηκολούθησε.

— Ἡ ἰταλικὴ ἰατρικὴ εἶνε παντοῦ ἡ ἰδία, ἐπανέλαβεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης, μεγαλοφώνως μονολογῶν· νυστέρι πάντοτε ! ἡ αὐτὴ ἱστορία παντοῦ. Ὄχι, ὄχι, ἀδύνατον ! Δὲν συναινῶ εἰς τὴν ἀφαίμαξιν !

Ὁ Ἀντώνιος ἤκουσεν, ἀλλὰ δὲν ἀπήντησε.

— Εἶσθε λοιπὸν ἀποφασισμένος, ἰατρὲ, νὰ κάμετε ἀφαίμαξιν ; ἀνεφώνησεν ὁ βαρωνέτος, περιπατῶν ἄνω κάτω ἐν μεγάλῃ ἀγανακτήσει.

— Ἀπατᾶσθε, ἀπήντησεν ὁ νέος μετά τινος ὑπερηφανείας. Εἶμαι ἀποφασισμένος δι' ἓν μόνον πρᾶγμα, νὰ παραδώσω τὴν θυγατέρα σας εἰς καλλιτέρας χεῖρας. Θὰ περιμείνω κάτω ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ διάδοχός μου.

Καὶ προέβη ἓν βῆμα πρὸς τὴν κλίμακα.

Ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην καὶ ἐπανέλαβεν ἀπελπις :

— Ἴσως ὑπῆρξα ὀλίγον ζωηρός· ἀλλ' ἐννοεῖτε τὰ αἰσθήματά μου, κύριε· αἰσθήματα πατρὸς διὰ κόρην μονογενῆ.

Τοσαύτην ἀληθῆ ὀδύνην ἐξέφραζεν ἡ μορφὴ τοῦ βαρωνέτου καὶ ἡ φωνή του, ὥστε ὁ ἰατρὸς κατεπλάγη.

— Ἀπόδειξις ὅτι καταλαμβάνω καὶ σέβομαι τὰ αἰσθήματά σας, εἶπεν ὁ Ἀντώνιος, εἶνε ὅτι, ἀντὶ νὰ ὀργισθῶ διὰ τοὺς σαρκασμούς σας κατὰ τῆς τέχνης μου καὶ τοῦ τόπου μου, ὡς θὰ ἔκαμνα ἀπέναντι παντὸς ἄλλου, σᾶς ἐξορκίζω καὶ πάλιν διὰ τελευταίαν φορὰν νὰ μ' ἀφήσετε νὰ κάμω εἰς τὴν ἀσθενῆ μου ὅ,τι νομίζω ἀναγκαῖον.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐλέχθησαν τοσοῦτον ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοσοῦτον βαθείας πεποιθήσεως, τοσαύτη δ' ἐνυπῆρχεν ἀξιοπρέπεια εἰς τὸ ἦθος τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, ὀρθίου ἱσταμένου παρὰ τὴν θύραν κ' ἐπίσημον ἐξαγγέλλοντος δήλωσιν, καὶ τοσαύτην μετριοπάθειαν κ' εὐγένειαν συνάμα ἐνέφαινεν ἡ φωνή του, ὥστε ὁ Σὶρ Ἰωάννης, ὅσον καὶ ἂν ἦτο ὠργισμένος, συνεκινήθη.

— Ἂν συναινέσω εἰς ἀφαίμαξιν τῆς θυγατρός μου, εἶπε μετὰ προφανοῦς δισταγμοῦ, θὰ παραβῶ ῥητὴν ἀπαγόρευσιν ὅλων τῶν ἰατρῶν, ὅσοι τὴν ἐθεράπευσαν μέχρι τοῦδε.

— Κ' ἐγὼ τὴν ἰδίαν γνώμην θὰ σᾶς ἔδιδον, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος, ἀλλ' ὑπάρχουσι περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας γίνεται ἐξαίρεσις καὶ αὐτοῦ τοῦ πλέον σωτηρίου κανόνος, καὶ εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν εὑρίσκεται ἡ δεσποινὶς Δάϊβεν.

— Λοιπὸν, κύριε, εἶπε τότε ὁ Σὶρ Ἰωάννης, εἰς τὴν θέσιν μου δὲν ἔχω ἄλλο τι εἰμὴ νὰ σᾶς ἀφήσω νὰ κάμετε ὅ,τι νομίζετε πρέπον. Μὴ λησμονεῖτε ὅμως, ὅτι ἐνεργεῖτε ἐντελῶς ὑπ' εὐθύνην σας.

— Ποτὲ δὲν ὠπισθοδρόμησα ἐνώπιον τῆς εὐθύνης, ἀπήντησε θριαμβικῶς ὁ Ἀντώνιος, κ' εὐχαρίστως τὴν δέχομαι.

Μόλις ὅμως ἔδωκεν ὁ βαρωνέτος τὴν δύσκολον ἐκείνην συναίνεσιν, καὶ μετανοήσας εὐθὺς, ἐπέστρεψε βαθέως δυσκρεστημένος εἰς τὸ δωμάτιόν του. Μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας τὸ αἴσθημα ἐκεῖνο, ὑποτραφὲν ἐπιμόνως, ἀνεκλαδώθη βαθμηδὸν εἰς θετικὴν καὶ ἐρριζωμένην πεποίθησιν, ὅτι ὁ βαρωνέτος εἶχεν οἰκτρῶς διαβουκολησθῆ. Τοῦτο δ' ἀνακαλύψας ὤκτειρεν ἑαυτὸν κ' ἐξήρθη εἰς νέαν κατὰ τοῦ ἰατροῦ ἀγανάκτησιν.

— Εἶμαι λοιπὸν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου! ἀνεφώνησεν ὁ Σὶρ Ἰωάννης.

Ἡ ἰδέα αὐτὴ ἔφερεν ἐντός του εἰς ἀναβρασμὸν ὅλων τῶν Δάβεν τὸ αἷμα. Ἐκμανὴς ἔδραμεν εἰς τὸν ἐξώστην καὶ καλέσας τὸν Γιάννην, ὅστις περιεφέρετο σκυθρωπὸς καὶ καταβεβλημένος ἐν τῷ κήπῳ, διέταξεν αὐτὸν νὰ παραγγείλῃ ταχυδρομικοὺς ἵππους καὶ νὰ μεταβῇ κατόπιν παρ' αὐτῷ. Εἶτα δὲ ἤνοιξε βιαίως τὸ ὁδοιπορικόν του γραφεῖον καὶ ἤρχισε νὰ γράφῃ, οὐχὶ βραδέως ὡς συνήθως καὶ μεγαλοπρεπῶς, ἀλλ' ὅπως κατὰ παράδοσιν ἐπικρατεῖ νὰ γράφωσιν ἐπὶ σκηνῆς, τουτέστι σύρων ταχέως τὸν τρίζοντα κάλαμον ἐπὶ τοῦ χάρτου. Εἶχε δὲ τελειώσει καὶ σφραγίσει τὴν ἐπιστολήν του, ὅτε ὁ ὑπηρέτης του εἰσῆλθε φέρων τὴν παρήγορον εἴδησιν, ὅτι μετ' ὀλίγον ἔφθανον οἱ ἵπποι.

— Ζεῦζε ἅμα ἔλθουν, εἶπεν ὁ βαρωνέτος καὶ πήγαινε εἰς τὴν Νίκαιαν ὅσον γρηγορώτερα ἠμπορεῖς, νὰ ἐγχειρίσῃς αὐτὸ τὸ γράμμα εἰς τὸν πρόξενον τῆς Ἀγγλίας. Τοῦ γράφω νὰ σοῦ δώσῃ τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πρώτου ἰατροῦ, — ἄγγλου, ἐννοεῖται — τῆς πόλεως. Νὰ ὑπάγῃς νὰ τὸν εὕρῃς καὶ νὰ μοῦ τὸν φέρῃς ἐδῶ χωρὶς ἄλλοτὸ ταχύτερον. Μὴ σταματήσῃς καθ' ὁδόν· αὔριον πρέπει νὰ ἦσ' ἐδῶ.

Ὁ Γιάννης προσέκλινε, καὶ μετὰ δέκα λεπτὰ ὁ Σὶρ Ἰωάννης ἤκουσε πρὸς μεγίστην του ἀνακούφισιν ἀναχωροῦσαν τὴν ἅμαξαν.

Ἂς προσθέσωμεν ἐνταῦθα ὀλίγας λέξεις περὶ τοῦ ὑπηρέτου τοῦ Σὶρ Ἰωάννου.

Ὁ Γιάννης Δούκετ ἦν κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἀπόγονος γενεᾶς ὅλης θεραπόντων τῆς οἰκογενείας Δάβεν, γεννηθέντων ὅλων καὶ ἀνατραφέντων ὡς αὐτὸς ἐν τῷ κτήματι Δάβεν, διαδεχθέντων δὲ ἀλλήλους κατὰ κληρονομικὴν οὕτως εἰπεῖν σειρὰν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν κυρίων των. Ὁ Γιάννης, γεννηθεὶς κατὰ τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν τοῦ κυρίου του, εἶχε λάβει παρὰ τοῦ Σὶρ Ὠβραὶ τὸ ὄνομα τοῦ κληρονόμου τῶν Δάβεν, εἰς ἀμοιβὴν τῶν πιστῶν ὑπηρεσιῶν τῆς οἰκογενείας Δούκετ. Τοῦ χρόνου δὲ προϊόντος, ὁ Ἰωάννης διεδέχθη τὸν πατέρα του καὶ τὸν πάππον του, καὶ κατέστη ὁ ἔμπιστος μὲν, ἀλλὰ καὶ παντοπαθὴς συγχρόνως ὑπηρέτης τοῦ Σὶρ Ἰωάννου. Ὁ Γιάννης εἶχε παιδευθῆ ἐκ νεότητος παθητικὴν ἐντελῶς ὑπακοὴν, καὶ εἰς αὐτὴν ἀπαρεγκλίτως ἐνέμενε. Ἄλλως δὲ καὶ οὐδόλως ἐβάρυνεν αὐτὸν ἡ τυφλὴ ὑπακοή· διότι, ἂν ὑπῆρχέ τις ἄνθρωπος μείζονα ἔτι φρονῶν περὶ τῆς οἰκογενείας Δάβεν ἢ αὐτὸς ὁ Σὶρ Ἰωάννης, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο βεβαίως ὁ Γιάννης Δούκετ. Τὸ ὄνομα μόνον Δάβεν ἦτο δι' αὐτὸν ἔμβλημα λατρείας· καὶ πᾶς λόγου ἐξερχόμενος τῶν χειλέων τοῦ Σὶρ Ἰωάννου ἦτο δι' αὐτὸν χρησμός. Ἂν ὁ βαρωνέτος παρήγγελλες αὐτῷ νὰ μεταβῇ εἰς Νίκαιαν καὶ νὰ τῷ φέρῃ οὐχὶ τὸν πρῶτον ἰατρὸν, ἀλλὰ τὸν πρῶτον τυχόντα ἄνθρωπον τῆς πόλεως, ὁ Γιάννης θ' ἀνεχώρει πάντοτε μετὰ τῆς αὐτῆς ἀνενδοιάστου ἀποφάσεως πρὸς ὑπακοὴν, πιστεύων ὅτι ἐν πλήρει δικαίῳ παρήγγελλε τοῦτο ὁ Σὶρ Ἰωάννης.

[Ἕπεται συνέχεια]

ΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ:

Εἶνε ἐννάτη ὥρα τῆς πρωΐας καὶ ἔρχεσθε νὰ καθίσετε εἰς τὸ πρόγευμα, τὸ ὁποῖον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποτελεῖται ἐκ τηγανητῆς γλώσσης, ἢ ὠῶν μετὰ χοιρομηρίου καὶ κυάθου τείου. Τὸ πρόγευμα τοῦτο εἶνε ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ πρῶτον τῶν τεσσάρων γευμάτων τῆς ἡμέρας. Ἐπὶ τῆς τραπέζης, παρὰ τὸ φαγητὸν, θὰ εὕρετε προσέτι τὰς ἐπιστολάς σας καὶ ἐφημερίδα καλῶς δεδιπλωμένην καὶ ὑγρὰν ἔτι ἐκ τῶν φιλημάτων τοῦ πιεστηρίου, ἢ μᾶλλον ἐκ τῆς ὑγρασίας τῆς πρωΐας· διότι ὁ διανομεὺς διεπέρασε τὸ φύλλον ὑπὸ τὴν θύραν ἐν ὥρᾳ καθ' ἣν αὐτός τε, ὁ ἀρτοπώλης καὶ ὁ γαλακτοπώλης εἶνε μόνοι κύριοι τῶν ὁδῶν.

Ἡ ἐφημερὶς αὕτη δύναται νὰ εἶνε οἱ «Καιροὶ», ἡ «Σημαία», ὁ «Τηλέγραφος», τὰ «Ἡμερήσια Νέα» ἢ καὶ ὁ «Ἑωθινὸς Ταχυδρόμος», ἐὰν ἀρέσκεσθε ἰδιαζόντως εἰς τὰς συνήθεις εἰδήσεις τῆς ἡμέρας. Ἀνοίξατε τὸ μέγα ἐκεῖνο φύλλον, καὶ ἐπιχειρήσατε ν' ἀναγνώσητε εἰς τὰ καθέκαστα μετὰ τῆς προσοχῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ, ὧν εἶνε ἄξιον.

Θέλετε εὑρεθῆ ἐνώπιον τοῦ τελειοτέρου προϊόντος καὶ παραδοξοτέρου τῆς ἀνθρωπίνης φιλοπονίας, ὅπερ συγκεφαλαιοῖ πᾶσαν πρόοδον, καὶ ὅπερ εἶνε τὸ ἐξαγόμενον πάσης ἀνακαλύψεως. Δραστηριότης φιλολογικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ, σιδηρόδρομοι, τηλέγραφοι, ἠλεκτρικὸν φῶς, ἀτμομηχαναὶ, βιομηχανικαὶ μέθοδοι εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἐντελοῦς ἐπεξεργασίας ἀχθεῖσαι, διαίρεσις καὶ ἀκρίβεια τῆς ἐργασίας ἀξιοθαύμαστος, διὰ τῆς ἐφημερίδος ὡς ἐν κατόπτρῳ παριστάμενα εἰς ὑμᾶς, ὡς φωτογραφία τῆς στιγμῆς, δεικνύουσιν ὑμῖν ὁποῖος ἦτο ὁ κόσμος πρὸ 2 ἢ τριῶν ὡρῶν.

Συλλογίσθητε δὲ ὅτι κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐκ τῶν τριῶν ὅλων στηλῶν τῶν τηλεγραφικῶν εἰδήσεων, ἐκ τῶν πρακτικῶν τῶν κοινοβουλίων, τῶν κατεχόντων δύο σελίδας, οὐδὲ μία γραμμὴ ἦτο γεγραμμένη! Καὶ καθ' ἣν ὥραν ἀναγινώσκετε μετ' ἀδιαφόρου βλέμματος τὰς συμπεπυκνωμένας ἐκείνας γραμμὰς τῶν μικρῶν στοιχείων καὶ συγκεχυμένων, ἀλλ' εὐαναγνώστων, οἱ κάτοικοι τῆς Μαγχεστρίας, τῆς Πλυμούθης, τῆς Βοστώνης ἀναγινώσκουσιν αὐτὰς ὡς ὑμεῖς, καὶ ἐπὶ τῶν εἰδήσεων, ἃς φέρουσιν, ἔχουσιν ἤδη θεμελιωθῆ σχέδια ἐπιχειρήσεων, ἢ σχηματισθῆ ἢ καὶ καταστραφῆ περιουσίαι. Ἀντὶ μιᾶς πέννας, ἢ 10 λεπτῶν, ἀγοράζετε ὀκτὼ σελίδας, ἑκάστην ἐξ ἑνὸς τετραγωνικοῦ μέτρου, τετυπωμένας εἰς 7 ἢ 8 στήλας χαρακτήρων λεπτῶν, ἀπεικονιζούσας ἐν συνόλῳ πᾶσαν τὴν πολιτικὴν, οἰκονομικὴν, ἐμπορικὴν, βιομηχανικὴν, φιλολογικὴν ἱστορίαν τῆς χθές, οὐ μόνον τοῦ Λονδίνου ἀλλὰ καὶ τῶν Παρισίων, τῆς Βιέννης, τῆς Πετρουπόλεως, Νέας Ὑόρκης, Καλκούττας, τῶν ὀρέων τοῦ Ἀφγανιστὰν, τῶν ἐρήμων τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ἐν γένει παντὸς γεγονότος ἀξίου λόγου. Ἔχετε ἐνώπιόν σας ὕλην δυναμένην νὰ σχηματίσῃ δίτομον βιβλίον, καὶ τὸ προϊὸν τῆς ἐργασίας 100,000 ἀνθρώπων. Ἂν δὲ ὑπολογίσωμεν τὴν εἰς τοὺς μεταπωλητὰς ἔκπτωσιν, μόλις ἡ τιμὴ, εἰς ἣν πωλεῖται ἡ ἐφημερὶς, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν τιμὴν τοῦ χάρτου.

Ἔχετε ἑπομένως δωρεὰν τὴν ἐκτύπωσιν, πᾶν ὅ,τι μέλαν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ χάρτου. Πῶς ἐξηγεῖται τὸ μυστήριον τοῦτο; Ἁπλούστατα. Ἡ μέθοδος στηρίζεται πᾶσα ἐπὶ τῶν ἀγγελιῶν. Ἡ ἀγγελία εἶνε ἡ σπονδυλικὴ στήλη, πάντα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν συμπίπτουσι, πάντα ὑπόκεινται εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, καὶ τὰ ἄρθρα καὶ αἱ εἰδήσεις, καὶ πᾶσα πληροφορία νέα, ἥτις ἐγγράφεται εἰς τὰς ἡμίσεις τῶν σελίδων εἶνε τὸ ἄρτυμα, δι' οὗ καθίσταται γευστὴ ἡ ἀγγελία, ἡ κατέχουσα τὰς ἄλλας ἡμίσεις.

Παρατηρήσατε οἵαν κατέχουσι θέσιν αἱ ἀγγελίαι. Ἐν Γαλλίᾳ παραπέμπονται εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα τῆς ἐφημερίδος, ἐνίοτε ὑπερχειλίζουσιν εἰς τὴν τρίτην, λάθρα δὲ μόνον εἰσέρχονται εἰς τὴν χώραν τῆς δευτέρας καὶ πρώτης. Ἐν ἀγγλικῇ ὅμως ἢ ἀμερικανικῇ ἐφημερίδι ἐκτυποῦνται ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ περὶ τὸν τίτλον αὐτόν. Ἡ τετάρτη σελὶς, ἡ ἑβδόμη, ἡ ὀγδόη τοῦ μεγάλου φύλλου ἀνήκει εἰς τὴν δεσποτείαν των. Οὕτω δὲ τὸ φύλλον ὁμοιάζει πρὸς ἀμύγδαλον, οὕτινος πρέπει νὰ ἀνοίξῃ τις τὸν φλοιὸν ὅπως φθάσῃ εἰς τὸν πυρῆνα, τὴν κυρίως ἐφημερίδα.

Πᾶσαι αἱ ἀγγελίαι τυποῦνται δι' ὁμοίων λεπτῶν στοιχείων, ἄνευ στοιχείων παχέων καὶ τυπογραφικῶν κοσμημάτων ὅπως ἑλκύωσι τὸ βλέμμα. Ἐκ πρώτης ὄψεως παριστῶσί τι συγκεχυμένον καὶ καταπληκτικὸν, καὶ δικαίως ἐρωτᾷ τις εἰς τί χρησιμεύει ἐκεῖνο τὸ χάος, καὶ ἂν ὑπάρχωσιν ὄντα τόσον ἐγκαταλελειμμένα ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἐπιχειρήσωσι ν' ἀναγνώσωσιν ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους τὰς φρικώδεις ἐκείνας στήλας. Ἀναμφιβόλως ὑπάρχουσι. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν δικαιοσύνην εἰς τὰς ἀγγλικὰς ἐφημερίδας, διότι τοὺς πίνακας ἐκείνους τῆς δημοσιότητος δὲν ἀπευθύνουσιν εἰς ἀνθρώπους τεταραγμένης διανοίας.

Αἱ ἀγγελίαι ἐκεῖναι, αἱ φαινόμεναι ἐκ πρώτης ὄψεως τόσον συγκεχυμέναι, ἀποτελοῦσι διαρκὲς εὑρετήριον, ἐν πλήρει τάξει διερρυθμισμένον. Λογικὴ κατάταξις καὶ πίναξ καθ' ὕλην, διευκολύνουσι τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ ἕκαστος ἀκόπως δύναται, ὅταν θέλῃ, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κατὰ τὸ φαινόμενον ἐκεῖνον λαβύρινθον καὶ ν' ἀνεύρῃ τὴν ἀγγελίαν, ἣν ζητεῖ.

Προτάσσονται ἐν ἀρχῇ αἱ ἀγγελίαι τῶν γεννήσεων, τῶν γάμων καὶ θανάτων, ἃς ἐν Ἀγγλίᾳ εἴθισται νὰ καταχωρίζωσιν ἐν ταῖς μεγάλαις ἐφημερίσιν, ἀντὶ ν' ἀποστέλλωσι ἰδιωτικὰς ἐπιστολάς. Ἔπειτα ἔρχεται ἡ agony column — ἡ στήλη τῆς ἀγωνίας — συγκειμένη ἐξ ἀπελπιστικῶν προσκλήσεων, ἢ ἀγγελιῶν συμφορῶν· δι' αὐτῶν μήτηρ παρακαλεῖ τὴν κόρην της ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν τῆς ἠθικῆς, σύζυγος ἐπικαλεῖται τὴν μέριμναν τοῦ ἀνδρός της ὑπὲρ τῶν τέκνων, ἐνταῦθα φωνὴ ἀπορρέουσα ἐκ τῆς καρδίας πλησίον ἀπειλῆς, ἀλλαχοῦ πρόσκλησις εἰς συνέντευξιν, λέξις πρὸς ἐνθύμισιν, ἀλλαχοῦ σύνθημα. Ἐνταῦθα αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες δὲν καταχωρίζουσι πᾶν ὅ,τι τοιούτου εἴδους ἀποστέλλεται μετὰ ἑνὸς σελινίου ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς· εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῶν οἱ ὑπάλληλοι τῶν ἐφημερίδων ἔχουσι τὸν ὀφθαλμὸν προσεκτικὸν καὶ ἀπορρίπτουσιν ἀσπλάγχνως ὅ,τι ἤθελεν αὐτοῖς φανῆ ὕποπτον. Ἀλλὰ πρὸς πεῖσμα τῆς φροντίδος ταύτης ὁποῖαι παράδοξοι ἀγγελίαι δὲν διέρχονται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀναγνωστῶν, καὶ ὁποῖα δράματα δὲν κρύπτονται ὄπισθεν αὐτοῦ τοῦ κοινοῦ παραπετάσματος!

Ἔρχονται κατόπιν αἱ ναυτικαὶ ἀγγελίαι, ἀναχωρήσεις ἀτμοπλοίων καὶ ἱστιοφόρων πλοίων διὰ Βρασιλίαν, Αὐστραλίαν, Ἰνδίας, ἢ Ἀκρωτήριον Καλῆς Ἐλπίδος, αἱ προκηρύξεις τῶν μεταναστευτικῶν ἑταιριῶν, αἱ ἐπίσημοι δημοσιεύσεις τῆς διοικήσεως τῶν ἀποικιῶν. Ἔπειτα αἱ ἐκθέσεις, ἢ αἱ ζητήσεις τῶν προκαταβολῶν τῶν χρηματιστικῶν ἑταιριῶν, τῶν τραπεζῶν, τῶν σιδηροδρόμων, τῶν ἱπποσιδηροδρόμων κ.τ.λ. αἱ ἀγγελίαι τῶν ξένων ἑταιριῶν τῆς ἠπείρου τῶν ἀνταγωνιζομένων, αἱ προκηρύξεις τῶν θεάτρων καὶ θεαμάτων τῶν ᾠδικῶν καρενείων, τῶν ἀκροάσεων. Ταῦτα πάντα κατὰ τάξιν καταχωρίζονται ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι. Ἐν τῇ τετάρτῃ περιέχονται ἀγγελίαι αὖθις θεατρικῶν παραστάσεων ὑπὸ ἄλλον τύπον καὶ λεπτομερέστερον, χρυσοχόων, ἀδαμαντοπωλῶν, ἰαματικῶν ὑδάτων, προϊόντων φαρμακευτικῶν, κλειδοκυμβάλων καὶ μουσικῶν ἐν γένει ὀργάνων, σιγάρων, γαλβανοπλαστικῆς, καφέδων, σοκολάτας, οἴνων καὶ ποτῶν, τροφίμων. Ἐν τῇ 7ῃ ἀγγελίαι τῶν χρηματολογικῶν συλλόγων, ἐπίπλων, ταπήτων, ῥαπτῶν, μοδιστῶν, ῥαπτῶν ἀσπρορρούχων, ἁμαξοπηγῶν, ἐμπόρων φορεμάτων, ἐμπόρων χρυσοῦ καὶ τοκιστῶν. Ὡσαύτως ἀγγελίαι ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων ἀρρένων καὶ θηλέων, προσφοραὶ καὶ αἰτήσεις θέσεων διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν. Βιβλίων, μουσικῆς, εἰκονογραφημένων ἐφημερίδων, ἢ εἰδικῶν κλάδου τινὸς βιομηχανικοῦ ἢ ἐπιστημονικοῦ. Εἰς τὴν 8ην τέλος στήλην ὑπάρχουσιν αἱ ἀγγελίαι τῆς πωλήσεως οἰκιῶν καὶ γαιῶν, ἐνοικιάσεις οἰκιῶν μετὰ ἢ ἄνευ ἐπίπλων, δημοπρα-

σιῶν, παραχωρήσεων καὶ μεταβιβάσεων, ἐμπορικῶν ἐργασιῶν ἢ ἄλλου εἴδους, ἀγγελίαι ἀμαξηλατῶν, μαγείρων, ὑπηρετριῶν, ἀνθρακοπωλῶν, ξενοδόχων καὶ τέλος αἱ δικαστικαὶ καταχωρίσεις.

Πάντα ταῦτα οὐ μόνον δημοσιεύονται τακτικῶς, κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν, καὶ ὅσον εἶνε δυνατὸν ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἡμέραι τῆς ἑβδομάδος ὡρισμέναι δι' εἰδικάς τινας ἀγγελίας, ὅπως οἱ ἔχοντες διαφέρον εὐκολώτερον τὰς διατρέχωσι. Κατὰ παρασκευὴν, ἐπὶ παραδείγματος, δημοσιεύονται αἱ προσφοραὶ καὶ αἰτήσεις θέσεως καὶ ἐργασίας, κατὰ σάββατον αἱ ἐνοικιάσεις τῶν κενῶν οἰκιῶν. Ἀρκεῖ ἑπομένως νὰ μάθῃ τις τὴν κλεῖδα τῶν συνηθειῶν τούτων, ὅπως ὅλον ἐκεῖνο τὸ κολοσσιαῖον εὑρετήριον πασῶν τῶν ἀναγκῶν τοῦ βίου καὶ παντὸς διαγωνισμοῦ κατασταθῇ χρήσιμον. Ἡ ἀγγελία κατέστη ἕξις ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ, κατέστη τροχὸς ἀπαραίτητος τοῦ βίου, εἶδος παγκοσμίου μεσίτου.

Τὸ οὐσιῶδες μέρος τῆς ἐφημερίδος ἄρχεται ἀπὸ τῆς προτελευταίας στήλης τῆς 4 σελίδος, διὰ περιλήψεως τῶν ἐγχωρίων καὶ ξένων εἰδήσεων, ἀληθοῦς περιλήψεως διῃρημένης κατὰ παραγράφους, εἰς ἣν ὁ ἐν γνώσει τῆς τάξεως τῆς ἐφημερίδος διατελῶν ἀναγνώστης προστρέχει τὸ πρῶτον ὅπως ἴδῃ τι νεώτερον. Τοῦτο ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ δελτία τῶν λοιπῶν ἐφημερίδων ἢ εἰς τὸ «Τελευταία ὥρα».

Ἀμέσως μετὰ τὴν περίληψιν ταύτην ἔρχονται ἀλλεπάλληλα τέσσαρα ἢ πέντε ἄρθρα ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς ἡμέρας. Ἐν αὐτοῖς γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, περὶ βιομηχανικῶν ἢ τεχνικῶν ἔργων, περὶ καταστρεπτικοῦ τινος συμβάντος, ἢ ἄλλου κινοῦντος τὰ αἰσθήματα τῶν ἀναγνωστῶν, περὶ δικαστικῶν ζητημάτων, περὶ τὰ ὁποῖα διαφέρεται ἡ κοινὴ γνώμη, περὶ νέων βιβλίων, περὶ μελοδράματος, περὶ κυνηγίου ἀρχομένου ἢ λήγοντος, περὶ λεμβοδρομιῶν, ἢ ἀθλητικῶν ἀγώνων τῶν Πανεπιστημίων, περὶ ἱπποδρομιῶν καὶ καθόλου εἰπεῖν περὶ παντὸς ἀντικειμένου, περὶ οὗ δύναται νὰ γίνῃ λόγος ἐν οἴκῳ ἢ ἐν δήμῳ. Τὰ ἄρθρα ταῦτα ἀποτελοῦσιν εἶδος ὅλως ἰδιάζον φιλολογίας μετέχον ἄρθρου ἐφημερίδος καὶ πραγματείας. Ὅπως κατασταθῇ τις ἱκανὸς πρὸς σύνταξιν τούτου, ἀπαιτεῖται νὰ εἶνε πεπροικισμένος δι' ὅλων τῶν ἀρετῶν τοῦ ἐφημεριδογράφου, ὀρθῆς κρίσεως, λεπτότητος, εὐχερείας συντάξεως, ταχύτητος ἀντιλήψεως, ἀφθονίας εἰδήσεων, καθαρότητος καὶ ἀκριβείας ὕφους, καὶ ἕξεως περὶ τὴν καλὴν ἔκφρασιν.

Τὸ ἄρθρον πάντοτε δὲν φέρει ὑπογραφὴν, δὲν ὁμιλεῖ ὁ δεῖνα ἢ δεῖνα, ἀλλ' ἡ ἐφημερὶς, ἢ μᾶλλον,—διότι οὕτως ἐκλαμβάνεται πάντοτε—ἡ δημοσία φρόνησις. Θεωρεῖται ἡ ἐφημερὶς ὡς ὁ ἀρχαῖος χορὸς τοῦ θεάτρου ὁ κρίνων τὰ γεγονότα τῆς ἡμέρας.

Τῶν ἄρθρων τούτων τινὰ εἶνε γεγραμμένα ἐν πάσῃ ταχύτητι, διαρκούσης ἔτι τῆς περιγραφομένης πράξεως, περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἢ περὶ τὴν μίαν μετὰ τοῦτο, ἐνῷ αἱ μηχαναὶ τοῦ τυπογραφείου κροτοῦσι, οἱ δὲ ἀρχιεργάται ἵστανται μετὰ τῆς ψαλίδος νὰ κόψωσι τὸ ἄρθρον, στοιχειοθετήσωσι καὶ ἐκτυπώσωσιν ὅσον τάχιον. Ἄλλα ἄρθρα γράφονται κατ' οἶκον κατὰ παραγγελίαν τῆς διευθύνσεως ὑπὸ τριῶν ἢ τεσσάρων συντακτῶν πρὸς τοῦτο ὡρισμένων. Εἷς τῶν χαρακτήρων τῶν ἀξιοσημειώτων τῆς ἀγγλικῆς δημοσιογραφίας εἶνε ἡ δικτατορία, ἣν ἀσκεῖ ὁ ἀρχισυντάκτης ἢ ἐκδότης. Ἀνάγκη νὰ ἔχῃ πανταχοῦ τὸν ὀφθαλμὸν, ν' ἀσχολεῖται περὶ πάντων, νὰ προβλέπῃ τὰ πάντα ὡς καλὸς στρατηγός. Οὗτος μόνος εἶνε ὑπεύθυνος· οἱ ὑπ' αὐτὸν δὲν ἔχουσι πρωτοβουλίαν ἢ μόνον ὅσον ἀναγκαιοῖ πρὸς τὸ ἔργον των. Ὀφείλουσι νὰ εἶνε ἀδιαλείπτως ἕτοιμοι ἕκαστος ἐν τῇ εἰδικότητι, ἣν ἔχει, καὶ νὰ γράφωσιν εἰς τὸ πρῶτον νεῦμα εἰς ὕφος χαρίεν, μετὰ κρίσεως καὶ συμπερασμάτων, ὅ,τι ἤθελον διαταχθῇ.

Αἱ οἰκονομολογικαὶ εἰδήσεις καὶ οἱ ἀριθμοὶ τῶν κυριωτέρων Χρηματιστηρίων κατέχουσι τρεῖς στήλας τῆς ἕκτης σελίδος. Ἔπειτα ἀνελίσσονται αἱ διατιμήσεις τῶν ἀγορῶν, αἱ θαλάσσιαι εἰδήσεις, κατάπλοι καὶ ἀπόπλοι, ναυάγια ἢ ἀβαρίαι σπουδαῖαι, ἀτμόπλοια καὶ ἱστιοφόρα ἐκ ξένων λιμένων προερχόμενα, προγνωστικὰ μετεωρολογικὰ, ἀνακοινούμενα ὑπὸ τοῦ Ἀστεροσκοπείου τοῦ Γρηνουϊνσίου, ἢ διαβιβαζόμενα διὰ τῶν ὑποβρυχίων καλωδίων.

Ἐν τῇ σελίδι 3 εὑρίσκονται αἱ ἀνταποκρίσεις αἱ ἐκ τῶν ἀποικιῶν, τὰ τηλεγραφήματα καὶ αἱ ἀνταποκρίσεις τῶν ἐπαρχιῶν, δελτίον πανεπιστημιακὸν, αἱ συζητήσεις τῶν συλλαλητηρίων καὶ τῶν δικαστηρίων καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν πλημμελειοδικείων ἐκτιθέμεναι ἐν ἐκτάσει. Πρέπει δὲ νὰ σημειώσωμεν ὡς πρὸς τοῦτο τὴν φροντίδα, ἣν ὁ ἀγγλικὸς τύπος μετὰ πολλῆς λεπτότητος δεικνύει, τοῦ νὰ μὴ γράφῃ ποτὲ περὶ κατηγορουμένου, ἢ ὑποδίκου, ὡς περὶ ἐνόχου, οἱονδήποτε καὶ ἂν εἶνε τὸ βαρύνον αὐτὸν ἔγκλημα. Καὶ ἐὰν ἔτι συνελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ, καὶ ἐν τῇ πράξει τοῦ εἰδεχθεστέρου ἐγκλήματος, ἐνόσῳ τὸ ὁρκωτικὸν δικαστήριον δὲν ἀποφανθῇ, ὁ τύπος σημειοῖ «ὁ κατηγορούμενος», «ὁ προφυλακισμένος», «ὁ ὑποτιθέμενος ἔνοχος», οὐδέποτε δὲ «ὁ ἄθλιος», «ὁ κακοῦργος», «ὁ φονεὺς», «ὁ δολοφόνος», «ὁ κλέπτης», ὅπως αἱ ἐφημερίδες τῶν ἄλλων κρατῶν, αἵτινες ἀποδίδουσι τοιαῦτα ἐπίθετα ἐνίοτε εἰς ἀνθρώπους, οὓς ἡ δικαιοσύνη κατόπιν ἀποδεικνύει ἀθώους.

Εἶνε δὲ τοῦτο χαρακτηριστικὸν τοῦ πολιτισμοῦ ἑνὸς λαοῦ. Δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι ἡ κατωτάτη βαθμὶς τῆς ἐλευθερίας του καὶ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς του δεικνύεται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ αἵματος, ὅπερ διατηρεῖ πρὸ τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ἐκ τῆς εὐλαβείας ἑκάστου μέλους τῆς κοινωνίας

τοῦ νὰ μὴ ἐπεμβαίνῃ ἔστω καὶ λόγῳ εἰς τὰ διαιώματα τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας.

Τὰ τηλεγραφήματα τοῦ **Reuter**, αἱ ἀπεργίαι, αἱ ἐκθέσεις τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, τὰ ἱπποδρόμια, αἱ ἀναλύσεις τῶν δραμάτων, τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τοῦ κοινοβουλίου, διατριβαὶ φιλολογικῶν, ἐπιστημονικῶν, ἢ καλλιτεχνικῶν κρίσεων πληροῦσι τὰς λοιπὰς σελίδας τῆς ἐφημερίδος, παριστώσης οὕτω πίνακα πλήρη τοῦ ἐθνικοῦ βίου. Ὀρθότερον δὲ ἠθέλομεν εἰπεῖ τοῦ διεθνοῦς βίου, διότι τὸ χαρακτηρίζον κυρίως τὴν ἀγγλικὴν δημοσιογραφίαν εἶνε ἡ σπουδαία θέσις αὐτῆς ὡς πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ ζητήματα. Οὐ μόνον δὲ ὡς πρὸς τὰ πολιτικὰ ζητήματα, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰς λεπτομερείας τῶν ἠθῶν, ὡς πρὸς τὰ μικρὰ συμβάντα καὶ ἀπόκρυφα. Ἀπομεμονωμένος ἐπὶ τοῦ ἐκ σκωρίας βράχου του, ὄπισθεν τῶν ὀχυρωμάτων τῶν πετρωδῶν λευκῶν ἀκτῶν, ὁ **John Bull** φαίνεται τερπόμενος εἰς τὸ νὰ διευθύνῃ τὸ τηλεσκόπιόν του ἀδιαλείπτως εἰς τοὺς γείτονας, σπουδάζων τὰ κατ' αὐτοὺς ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ].

[Ἕπεται τὸ τέλος].

ΠΕΡΙ ΕΥΘΕΤΙΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΟΜΗΣ

παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες περὶ πολλοῦ ἐκ παλαιοτάτου ἐποιοῦντο τὴν εὐθέτησιν καὶ τὸν καλλωπισμὸν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς. Ἀκείρατος καὶ καλῶς ἐκτενισμένη κόμη ἦν χαριέστατος τοῖς παρ' Ὁμήρῳ ἥρωσι κόσμος, θεοῖς δὲ καὶ ἀνδράσι πρέπων, ἀφ' ἧς ἀκειράτου καὶ καλῆς κόμης καλεῖ ὁ Ὅμηρος τοὺς μὲν ἀνδρείους Ἀχαιοὺς *καρηκομόωντας*, τὰς δὲ θεὰς καὶ ἡρωΐνας καλλικόμους καὶ εὐπλοκάμους. Τὴν αὐτὴν δὲ περὶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ἐπιμέλειαν εἶχον καὶ οἱ μεθ' Ὅμηρον. Οἱ μὲν Σπαρτιᾶται, παῖδες ὄντες, ἐκείροντο· ἀφοῦ δ' ἐγίνοντο ἔφηβοι, ἔτρεφον τὴν κόμην· ἐν ἑορταῖς δὲ καὶ πανηγύρεσι καὶ ἐπισήμοις πράξεσιν ἐκτενίζοντο πάνυ καλῶς, ὡς μανθάνομεν παρὰ τοῦ Ἡροδότου, ὅστις παρεισάγει τὸν Δημάρατον ἀποκρινόμενον πρὸς τὸν ἀπορούντα Ξέρξην, διατί οἱ ἐν Θερμοπύλαις μετὰ τοῦ Λεωνίδα Σπαρτιᾶται ἐκτενίζοντο τὰς κόμας· «νόμος γάρ σφι οὕτω ἔχων ἐστί· ἐπεὰν μέλλωσι κινδυνεύειν τῇ ψυχῇ, τότε τὰς κεφαλὰς κοσμέονται». Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι μέχρι τῶν Μηδικῶν ἔτρεφον μακρὰν καὶ καλὴν κόμην· ἅμα δὲ ἐγίνοντο ἔφηβοι, ἔκειρον τὴν κόμην δημοτελῶς καὶ καθιέρουν τῷ Ἀπόλλωνι ἢ θεῷ τινι, οὗ ἱερὸς ἦν ποταμός τις ἐγχώριος· ἄνδρες δὲ γινόμενοι, ἔπαυον μὲν κειρόμενοι τὴν κόμην, ἄφινον ὅμως αὐτὴν κατὰ βούλησιν οἱ μὲν βραχυτέραν, οἱ δὲ μακροτέραν, καὶ περιέκοπτον αὐτὴν πάνυ ἐπιμελῶς καὶ περιέργως δι' ἐπιτηδείων κουρέων ἐν τοῖς κουρείοις, ἔνθα ἐφοίτων οἱ κειρόμενοι τὴν κόμην, καὶ πολλοὶ ἄλλοι καὶ πολλοῦ ἄξιοι ἄνδρες διημέρευον, πρὸς ἀλλήλους διαλεγόμενοι περὶ ἰδιωτικῶν καὶ πολιτικῶν πραγμάτων. Ἐν τῷ κουρείῳ ἐωρῶντο τὰ τοῦ κουρέως ὄργανα, οἷον ξυροί, μαχαιρίδες, κάτοπτρα, κτένες, θρόνοι, μάκτρα καὶ τὰ παρόμοια, δι' ὧν οἱ κουρεῖς ἐπιμελῶς ηὐθέτιζον τὸν πώγωνα, τὸν μύστακα καὶ τὸ γένειον· οἱ αὐτοὶ δὲ ἀφῄρουν καὶ τύλους καὶ ὄνυχας, καὶ τὰς ἔνδοθεν τῶν ῥινῶν καὶ τῶν ὤτων τρίχας διὰ τῶν καλουμένων ὀργάνων *τριχολαβίου* καὶ *ὀνυχιστηρίου*. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου ἤρξαντο νὰ ξυρίζωσι τὸν πώγωνα, διότι ὁ Ἀλέξανδρος προσέταξε τοῖς στρατηγοῖς, ὡς λέγει ὁ Πλούταρχος, «ξυρεῖν τὰ γένεια τῶν Μακεδόνων, ὡς λαβὴν ταύτην ἐν ταῖς μάχαις οὖσαν προχειροτάτην»· μόνοι δὲ οἱ σοφισταὶ καὶ φιλόσοφοι ἐνέμενον εἰς τὸ παλαιὸν ἔθος τοῦ τρέφειν πώγωνα βαθὺν, ἐξ οὗ καὶ ἡ παροιμία *ἐκ πώγωνος σοφὸς*, καὶ *πωγωνοτροφία φιλόσοφον οὐ ποιεῖ*.

Τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ἐκτένιζον δι' ἐπιτηδείου ὀργάνου, ὅπερ ἐκάλουν κτένα· κατεσκευάζετο δὲ οὗτος ἢ ἐκ ξύλου ἢ ἐξ ἐλέφαντος, ἢ ἐκ μετάλλου.

Ἵνα δὲ καθιστῶσιν οἱ ἀρχαῖοι λειοτέρας τὰς τρίχας καὶ τὸ σύνηθες μέλαν χρῶμα αὐτῶν στιλπνότερον, ἤλειφον αὐτὰς δι' ἐλαίου εὐώδους, ἢ δι' ἐλαίου ἁπλοῦ. Πλὴν δὲ τῆς μελαίνης τριχὸς καλὴ ἦν τοῖς ἀρχαίοις καὶ ἀγαπητὴ καὶ ἡ ξανθὴ θρίξ· διὸ καὶ ὁ Ὅμηρος ξανθὴν τρίχα ἀπονέμει τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ πολλοῖς ἥρωσι, καὶ τὸν ἀνδρεῖον Μενέλαον ξανθὸν ὀνομάζει. Ἀραιὰ δὲ καὶ λεπτὴ τρίχωσις ἦν τοῖς ἀρχαίοις καθόλου γνώρισμα εἰδεχθοῦς καὶ κακοῦ ἀνθρώπου, οἷος πέπλασται ὁ παρ' Ὁμήρῳ Θερσίτης. Οὕτω λοιπὸν οἱ ἄνδρες ἐκάλυπτον τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπεμελοῦντο τῶν τριχῶν αὐτῆς καθόλου.

Αἱ δὲ γυναῖκες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐκάλυπτον, ὡς γινώσκομεν τὴν κεφαλὴν, ὅτε ἐξήρχοντο ἐκ τῆς οἰκίας, διὰ λεπτοτάτου ὑφάσματος, ὅπερ ἐκαλεῖτο *κάλυμμα*, *κρήδεμνον* καὶ *καλύπτρα*. Διὰ τῆς εἰρημένης καλύπτρας περιείλισσον τὴν κεφαλὴν ἅπασαν, πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν· ὁμοίως δὲ δι' αὐτῆς κατεκαλύπτοντο καὶ οἱ ὦμοι καὶ τὰ νῶτα, πολλὰ ὅμως ἐπιτηδείως καὶ κομψῶς, διότι ἡ ἐπ' αὐτῶν κρεμαμένη καλύπτρα ἐσχημάτιζε πολλὰς πτυχάς. Ἡ δὲ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς αὐτῶν διάθεσις, ἰδίᾳ δὲ τῶν παρθένων, ἦτο χαρίεσσα καὶ θαυμαστή· αὕτη δὲ ἐγένετο κάλλιστον παράδειγμα εἰς τὰς τῶν Φράγκων γυναῖκας, μάλιστα δὲ εἰς Γαλλίδας, αἵτινες εὐθετίζουσαι τὰς τῆς κεφαλῆς αὐτῶν τρίχας κατὰ τὸν χαριέστατον τύπον τῆς εὐθετίσεως τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς τῶν Ἑλληνίδων, ἐποίησαν τοὺς πολυζήλους τρόπους, οὓς γαλλικοὺς συνήθως καλοῦσι. Περὶ τούτου μαρτυροῦσι τὰ ἔργα τῆς πλαστικῆς καὶ πολλὰ τῶν νομισμάτων τῶν ἀρχαίων, ἰδίᾳ δὲ αἱ περισωθεῖσαι γραφαὶ ἐπὶ κεραμῶν ἀττικῶν ἀγγείων. Ἐξ αὐτῶν δὲ τούτων μανθάνομεν πρῶ-

τον μὲν ὅτι αἱ κόραι ἄφινον τὴν καλὴν κόμην, καλῶς κτενίζουσαι καὶ διασχίζουσαι αὐτὴν περὶ τὸ μέτωπον, νὰ ἐπισαλεύηται ἐπὶ τῶν νώτων, διὰ δὲ ταινίας περιέδεον τὰς τρίχας· δεύτερον δὲ ἀνεῖλκον τὰς τε ὄπισθεν καὶ τὰς κατὰ τοὺς κροτάφους τρίχας κυματοειδῶς ἄνωθεν τῶν ὤτων, προσέδεον δὲ αὐτὰς ἐπὶ τῆς κορυφῆς οὕτως, ὥστε ἀπετελεῖτο καλὸς καὶ κομψὸς δεσμός, ὃν ἐκάλουν κόρυμβον· ἄνωθεν ὅμως τοῦ μετώπου ἀφείλκυον οὐχὶ πολὺ τὰς τρίχας, διότι «βραχὺ τῷ μετώπῳ μεταίχμιον» ἐνομίζετο καλὸν καὶ εὔμορφον.

Αἱ καθ' ὃν εἴρηται τρόπον εὐθετίζουσαι τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς νέαι ἐφόρουν πολλάκις περὶ τὴν κεφαλὴν ταινίαν, ἥτις κατὰ μὲν τὸ μέσον ἦν πλατεῖα, κατὰ δὲ τὰς ἄκρας ἀπέληγεν εἰς σενόν· αὕτη δὲ ἡ ταινία, διότι ὡμοίαζε πρὸς τὴν σφενδόνην, ἐκαλεῖτο *σφενδόνη*, καὶ ἦν πολλάκις ἐξ ὕλης πολυτίμου πεποιημένη, οἷον ἐκ χρυσοῦ, μαργαριτῶν καὶ πολυτίμων λίθων. Τῇ σφενδόνῃ φαίνεται ὅτι ὡμοίαζεν ἡ *στλεγγὶς*, ἥτις ἦν δέρμα, κατὰ Πολυδεύκην, κεχρυσωμένον, ὅπερ ἐφόρουν περὶ τὴν κεφαλὴν αἱ νέαι. Τῆς εἰρημένης σφενδόνης τὰς ἄκρας προσέδεον ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς, τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν ἐξηρτημένα λεπτὰ καὶ καλὰ ταινίδια περιέπλεκον περὶ τὸν κόρυμβον.

Πλὴν δὲ τῆς σφενδόνης εἶχον ἐπινοήσει αἱ Ἑλληνίδες καὶ ἄλλα κατασκευάσματα, δι' ὧν περιέστελλον τὰς τῆς κεφαλῆς τρίχας, οἷον ἦτο πρῶτον μὲν τὸ δικτυωτὸν κάλυμμα, ὅπερ ἐκάλουν *κεκρύφαλον*· οὗτος ἐπλέκετο ἐξ ἱμάντων ἢ ἐκ χρυσῶν νημάτων. Δεύτερον δὲ τὸ ἐν εἴδει σάκκου κατασκευαζόμενον ὕφασμα, ὅπερ καὶ *σάκκος* ἐκαλεῖτο· δι' αὐτοῦ περιέστελλον αἱ γυναῖκες ἢ πάσας τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ἢ μόνας τὰς ὄπισθεν. Τρίτον δὲ ἡ *μίτρα*· αὕτη ἦν κατ' ἀρχὰς στενή τις ταινία, ἣν ἐφόρουν περὶ τὴν κεφαλήν· ἐκ δὲ τῆς ταινίας σὺν τῷ χρόνῳ προῆλθε λεπτόν τι καὶ καλὸν ὕφασμα, ὁμοιάζον πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει μανδύλια· δι' αὐτοῦ περιέσφιγγον αἱ γυναῖκες τὴν κεφαλήν.

Αἱ Ἑλληνίδες ἠγάπων καὶ ἄλλως νὰ εὐθετίζωσι τὰς τῆς κεφαλῆς τρίχας· πολύ, λέγω, προὐθυμοῦντο δι' ἐπιτηδείας τῶν τριχῶν οὐλότητος νὰ σχηματίζωσι καλοὺς καὶ κομψοὺς βοστρύχους· εἰς ἐπίτευξιν δὲ τούτου μετεχειρίζοντο συχνὰ σιδηρᾶ ὄργανα, δι' ὧν χλιαινομένων ἐν μετρίᾳ φλογὶ διέπλεκον κατὰ Λουκιανὸν «βίᾳ τὴν τῶν ἑλίκων οὐλότητα».

Ὡς δὲ οἱ ἄνδρες ἠλείφοντο δι' ἐλαίου, ἵνα καταστήσωσι στιλπνὰς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες καὶ ἔλαιον καὶ μύρον πρὸς τοῦτο μετεχειρίζοντο· ὡς δὲ παρ' ἀνδράσιν ἡ ξανθὴ θρὶξ ἦν ἀγαπητή, οὕτω καὶ παρὰ γυναιξὶν ἐπιθυμητὴ ἦν ἡ ξανθὴ καὶ χρυσοειδὴς κόμη, ἥντινα μάλιστα διὰ φαρμάκων ἐζήτουν νὰ ξανθίζωσι. Καθόλου δὲ αἱ τῶν παλαιῶν γυναῖκες ἠγάπων τὴν καλὴν πλοκὴν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ δι' ἐλαίου καὶ μύρων ἄλειμμα αὐτῶν[1]...

Η ΜΟΝΟΦΘΑΛΜΟΣ ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ

Βλέπετε τοὺς δύω ὡραίους ἐκείνους οἰκίσκους τοῦ χωρίου; Πῶς ἀστράπτουν τὰ παράθυρά των καὶ πῶς τὰ κλήματα ἀναρριχῶνται ἄχρι τῆς στέγης των!

Πρὸ ἑνὸς ἔτους ὁ ἕτερος αὐτῶν ἦτον ἀκάθαρτος καὶ πτωχικός, ἡ δὲ οἰκοδέσποινά του ἦτον ὅσον δύνασθε νὰ φαντασθῆτε ρυπαρά.

Μίαν ἡμέραν ἵστατο εἰς τὴν φλιὰν τῆς θύρας της, ἐσταυρωμένας ἔχουσα τὰς χεῖρας, βαθέως συλλογιζομένη, μολονότι ἂν παρετήρει τις τὸ πρόσωπόν της θὰ ὑπέθετεν ὅτι εἰς οὐδὲν ἄλλο προσεῖχεν εἰμὴ εἰς τὴν πτῆσιν τῶν χελιδόνων. Ἡ ἐσθὴς αὐτῆς ἦτο παλαιὰ καὶ κατεσχισμένη, τὰ ὑποδήματά της ἄνευ πελμάτων· τὸ μικρὸν παραπέτασμα τοῦ παραθύρου της, τὸ ἄλλοτε καινουργὲς καὶ λευκόν, εἶχε μεγάλην ἐν τῷ μέσῳ ὀπήν, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἰδία ἐφαίνετο πτωχὴ καὶ ἐγκαταλελειμμένη.

Ἐνῷ ἵστατο οὕτως ἀφῃρημένη, ἀκούει αἴφνης ἐλαφρὸν θόρυβον ὡσεὶ ἔρραπτέ τις. Κύπτει καὶ βλέπει τὸν ἐμβαλωματᾶν τοῦ χωρίου, ὅστις καθήμενος πλησίον τοῦ τοίχου ἐπιδιώρθου ἓν παλαιὸν ὑπόδημα.

— Καλημέρα, κυρά, εἶπεν ὁ ἐμβαλωματᾶς. Τί ὡραία ἡμέρα! Τί κυττάζετε μὲ τόση προσοχὴ 'στὸ δρόμο;

— Κυττάζω τὸ σπῆτι τῆς γειτόνισσάς μου!

— Τῆς γυναίκας τοῦ Σπύρου τοῦ κηπουροῦ, τῆς Σπύραινας ὅπου λένε; Εὔμορφο σπῆτι ἀλήθεια. Πῶς δείχνει εὐτυχία!

— Ἐκείνη ἦταν πάντα τυχερή, εἶπεν ἡ Ἀνθοῦλα, καὶ ὁ ἄνδρας της φέρνεται πάντα μὲ καλὸν τρόπον.

— Πρῶτα κι' ἀρχή, εἶπεν ὁ ἐμβαλωματᾶς, καὶ οἱ δύο τους εἶνε καλὸ ἀνδρόγυνο. Σὲ παρακαλῶ, κυρά, δουλειὰ δὲν ἔχεις, δός μου τὸ σουβλί μου· νὰ το ἐκεῖ, κοντὰ 'στὰ πόδια σου.

— Ἔ, κ' ἔπειτα; ἐπανέλαβεν ἡ Ἀνθοῦλα, ἀφ' οὗ ἔλαβε μετ' ἀναστεναγμοῦ τὸ σουβλίον, δὲν λέγω πῶς δὲν εἶνε καλὸ ἀνδρόγυνο, ἀλλ' ὁ ἰδικός μου ὁ γάμος ἐβγῆκε σὲ κακό, κ' ἐκείνης σὲ καλό· ὥστε κύτταξε πόσον εὐτυχισμένη εἶνε. Ὅταν συλλογισθῶ πῶς 'πανδρευθήκαμε τὴν ἴδια μέρα καὶ πῶς σήμερα δὲν ἔχω τίποτε, καὶ ἐκείνη ἔχει δύο 'γελάδες καὶ πέντε 'γίδια...

— Καὶ κάμποσο λινάρι ποὔκλωσε τὸν χειμῶνα, εἶπεν ὁ ἐμβαλωματᾶς, κ' ἕνα κυριακάτικο φόρεμα, πράσινο, καλλίτερο δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ, καὶ καθὼς ποῦ ξέρω, μία ὡραία μεταξωτὴ ποδιά, ἕνα γελέκο τοῦ ἀνδρός της, μὲ τρεῖς σειραὶς κουμπιὰ ἀπὸ γυαλὶ γαλάζιο, κ' ἕνα κομμάτι λαρδὶ 'στὴ γωνιὰ καὶ ὁλάκεραις πλεξούδαις κρομμύδια.

— Ὤ! εἶνε τυχερὴ γυναίκα! ἐφώναξεν ἡ Ἀνθοῦλα.

— Ναί, ἐξηκολούθησεν ὁ ἐμβαλωματᾶς, κ' ἕνα δίσκο τοῦ γλυκοῦ, ποῦνε ζωγραφισμένος ὁ Δανιὴλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεονταριῶν, κ' ἕνα παχουλάκι μικρὸ 'ς τὴν κούνια.

— Ὤ! ὅσο γ' αὐτὸ δὲν τῆς ζηλεύω τίποτε· ἔχω ἕνα σωρὸ παιδιά.

— Καὶ ὁ ἄνδρας σου, κυρά, δὲν εἶνε 'στὴ δουλιά του;

— Ὄχι, εἶνε 'στὸ καπηλειό.

— Μὰ πῶς αὐτό; ἐκεῖνος πρῶτα δὲν τό 'βαζε 'στὸ στόμα του. Μήπως καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ 'βρῇ δουλειά;

— Ὁ μάστοράς του τὸν ἔδιωξε, γιατὶ ἦταν, λέγει, κουρελιάρης.

— Τί μοῦ λές! Ξυλουργὸς δὲν ἦταν; Λοιπὸν ὅπου λὲς, καθὼς σοῦλεγα, ὁ γείτονάς σας ἀπ' ἀντίκρυ τραβᾷ ζωὴ χαρισάμενη. Μὰ δὲν μοῦ φαίνεται παράξενο. Τὸ κάτω, κάτω, ἐγὼ δὲν ἀνακατεύομαι στὰ ξένα μυστικά. Ἠμποροῦσα νὰ σοῦ 'πῶ... μὰ ἔχω δουλειά, καὶ θὰ πηγαίνω.

— Ὡσὰν τί ἠμποροῦσες νὰ μοῦ πῆς; ὦ πές το, σὲ παρακαλῶ, πές μου, γιατὶ δὲν σοῦ φαίνεται παράξενο πῶς ἐκείνη περνᾷ εὐτυχισμένα;

— Καλά, εἶπεν ὁ ἐμβαλωματᾶς, δὲν εἶνε 'δική μου δουλειά, ξεύρεις· μὰ καθὼς σοῦ ἔλεγα τώρα, δὲν μοῦ φαίνεται παράξενο νὰ βλέπω εὐτυχισμένους τοὺς ἀνθρώπους ὁποῦ ἔχουν μία δούλα, καὶ δούλα ἀκούραστη μάλιστα, ποῦ τοὺς βοηθάει πάντα.

— Δούλα! ἡ γειτόνισσά μου ἔχει δούλα! Τότε δὲν παραξενεύομαι ποῦ βλέπω τὸ 'σπῆτί της θεοπάστρικο· μὰ 'γὼ δὲν τὴν εἶδα ποτὲ αὐτὴν τὴ δούλα. Θὰ ἔχῃς λάθος, θαρρῶ· κ' ἔπειτα πῶς 'μπορεῖ νὰ τὴν πληρώνῃ;

— Ἔχει μιὰ δούλα σοῦ λέγω, μιὰ δούλα μ' ἕνα μάτι, μὰ μηνιάτικο δὲν τῆς δίνει, σ' αὐτὸ εἶμαι βέβαιος... Καλὸ βράδυ, κυρά, πρέπει νὰ 'πάγω.

— Στάσου, στάσου μιὰ στιγμή· ποῦ τὴν ἔχει τὴν δούλα;

— Ὤ! δὲν ξεύρω.

— Καὶ τί τῆς κάνει ἡ δούλα;

— Τί τῆς κάνει; χίλιαις δουλιαίς. Σ' αὐτὴν θαρρῶ πῶς χρωστᾷ τὴν εὐτυχίαν της. Καθὼς ἠξεύρω 'γώ, ποτὲ δὲν βαρύνεται τὴν δουλειά, καὶ ἔχει σὲ μεγάλη τάξι τὰ φορέματα τοῦ Σπύρου καὶ τῆς Σπύραινας, καὶ τὰ φορέματα τοῦ μωροῦ των.

— Παναγία μου! εἶπεν ἡ Ἀνθοῦλα συνάπτουσα τὰς χεῖρας, εἶνε πολὺ τυχερὴ γυναίκα, ἐγὼ πάντα τὸ ἔλεγα. Φροντίζει πολὺ νὰ μὴ μ' ἀφήσῃ νὰ ἰδῶ ποτὲ τὴ δούλα της. Τί δούλα ἄραγε νὰ εἶνε, καὶ πῶς ἔμεινε μ' ἕνα μάτι;

— Εἶνε οἰκογενειακό της, εἶπεν ὁ ἐμβαλωματᾶς· ὅλαις ἔτσι εἶνε, ἡ καθεμία μ' ἕνα μάτι, μὰ ἕνα 'μάτι ποῦ ἀξίζει γιὰ δεκατέσσαρα, κ' ἡ δούλα τῆς Σπύραινας ἔχει τέσσαραις ἐξαδέλφαις στραβαὶς, θεόστραβαις, ὅπου ἔρχονται καὶ τὴν βρίσκουν καμμιὰ φορά. Ἐγὼ ποῦ σοῦ 'μιλῶ ταῖς εἶδα κυρὰ, κ' ἔτσι λοιπὸν ἡ Σπύραινα κερδίζει κάμποσα. Ἐτείναις δουλεύουν γ' αὐτὴ, καὶ μ' ὅσα 'βγάνει ἀπὸ τὴν δουλειά των, ἀγοράζει ὅλα αὐτὰ τὰ ὡραῖα πράγματα.

— Καὶ ὅσο συλλογίζομαι, εἶπεν ἡ Ἀνθοῦλα, πῶς δὲν ἔχω ψυχὴ 'στὸν κόσμο νὰ μὲ βοηθήσῃ σὲ τίποτε, μ' ἔρχεται νὰ σκάσω! καὶ μὲ τὴν ποδιάν της ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά της.

Ὁ ἐμβαλωματᾶς τὴν ἠτένιζεν ἀσκαρδαμυκτεί.

— Βέβαια, εἶπεν· εἶσθε ἀξιολύπητη, καὶ ἂν δὲν ἤμουν τόσο βιαστικός...

— Ὤ! λέγε μου, λέγε μου, σὲ παρακαλῶ, ἤθελα νὰ μοῦ πῆς πῶς 'μπορεῖς νὰ μὲ βοηθήσῃς. Ἂν δὲν ἔχω λάθος, ἀγαπᾷς πολὺ ταῖς μυζήθραις καὶ τὸ ξυνόγαλο. Ἂν ἤθελες τώρα νὰ μὲ βοηθήσῃς, νὰ ἦσαι βέβαιος πῶς θἄχῃς κάθε βράδυ τὰ ὡραιότερα τυριὰ τοῦ κόσμου.

— Ἄ! μὰ ξέρεις, σὰν ἐμένα ἄνθρωπος εἶνε πολὺ παράξενος 'στὴν καθαριότητα, κυρὰ, καὶ τὸ σπῆτί σας δὲν ἠμπορεῖ νὰ 'πῇ κανεὶς πῶς εἶνε καθαρὸ, μὴ πρὸς κακοφανισμόν σου.

Ἡ Ἀνθοῦλα ἔγινε κατακόκκινη.

— Τέλος πάντων, ἐξηκολούθησεν ὁ ἐμβαλωματᾶς, ἴσως 'μπορέσω νὰ σοῦ εὕρω μία δούλα μὲ ἕνα μάτι, ὡσὰν τῆς γειτόνισσας, μὰ πρέπει νὰ γυρίσω πολλαὶς ἡμέραις καὶ θυμήσου καλὰ, κυρὰ, πῶς μοῦταξες μυζήθραις.

— Ναί, καὶ λίγο ἀφρόγαλον, ἐπανέλαβεν ἡ Ἀνθοῦλα καταχαρούμενη.

Ὁ ἐμβαλωματᾶς θέσας ἐντὸς τῆς βυρσίνης του ποδιᾶς τὰ ἐργαλεῖά του ἀνεχώρησε.

Τοιαύτην χαρὰν ᾐσθάνετο ἡ Ἀνθοῦλα ὥςε καθ' ὅλην τὴν νύκτα δὲν *ἔκλεισε* μάτι. Ὁ σύζυγός της μόλις ἐγνώρισε τὴν οἰκίαν ἀπὸ τὴν μεγάλην καθαριότητα· τὴν νύκτα ἐκαθάρισε παντοῦ ἡ Ἀνθοῦλα.

Τὴν ἐπαύριον ἀπὸ τὴν αὐγὴν ἐκάθησεν εἰς τὸ παράθυρον ἡ Ἀνθοῦλα, καὶ παρετήρει εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γειτόνισσας μήπως κατορθώσῃ νὰ ἴδῃ τὴν μονόφθαλμον ὑπηρέτριαν. Ἀλλὰ δὲν εἶδε τίποτε· μόνον τὴν γειτόνισσάν της, τὴν Σπύραινα, εἶδε κρατοῦσαν τὸ τέκνον της ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ ἐργαζομένην.

Ἤρχισεν ἤδη ν' ἀνυπομονῇ, ὅτε ἤκουσεν ἔξωθεν τὴν φωνὴν τοῦ ἐμβαλωματᾷ, καὶ ἔτρεξεν εἰς τὴν θύραν φωνάζουσα:

— Ἔμβα μέσα, σὲ παρακαλῶ, καὶ κύττα μιὰ τὸ σπῆτί μου.

— Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, εἶπεν ὁ ἐμβαλωματᾶς ἀφ' οὗ περιήγαγε κύκλῳ τὰ βλέμματά του, ἔγινεν ἀγνώριστο· τώρα 'μποῤῥεῖ ὁ ἥλιος νὰ στράφτῃ μέσ' ἀπὸ τὰ παράθυρα.

1. Ἔραν. ἐκ πραγματείας τοῦ κ. Θ. Βακζίλου.

— Ἀμ' ἡ δούλα μὲ τὸ ἕνα μάτι; θὰ θυμᾶσαι πῶς δὲν μπορῶ νὰ τῆς δίνω μηνιάτικο· εὑρῆκες καμμιὰ νὰ θέλῃ νὰ ἔλθῃ;

— Ὦ! Τὴν ἔφερα καὶ μαζῆ μου.

— Τὴν ἔφερες μαζῆ σου! μὰ δὲν βλέπω καμμία ἐδῶ.

— Ὁρίζε, ἰδέ την ἐδῶ! εἶπεν ὁ ἐμβαλωματᾶς.

Θὰ τὸ πιστεύσητε; ἡ δούλα μ' ἕνα μάτι ἦτο ... *μία βελόνη.*

***

ΚΥΚΝΕΙΟΝ ΑΣΜΑ

Ἀφ' οὗ εἰς τὰς ἀρετὰς, ὅσαι καθιεῶσι τὸν καθ' ἡμᾶς κύκνον βασιλέα τῶν ἐνύδρων πτηνῶν, ἤτοι τὴν χάριν, τὸ κάλλος, τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀνδρίαν, οἱ ἀρχαῖοι ἐπρόσθετον καὶ τὸ θέλγητρον φωνῆς ἐναρμονίου καὶ μελαγχολικῆς, ἔννοεῖ τις εὐκόλως διατί ὁ κύκνος ἦτο τὸ ἱερὸν πτηνὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, διατί ἦτο προσφιλὴς εἰς τὴν Ἀφροδίτην, καὶ διατί ἐξεμαύλισε τὴν Λήδαν. Καὶ οἱ νεώτεροι παρέλαβον τὸν κύκνον, ὁποῖον παρέδωκεν αὐτὸν ἡ ἀρχαιότης ὡς φράσιν καὶ ὡς σύμβολον, ἂν καὶ κάλλιστα γνωρίζομεν, ὅτι ὁ κύκνος δὲν ἔψαλλε. Οἱ νεώτεροι ποιηταὶ λαλοῦσι περὶ τῶν πτηνῶν τοῦ Μαιάνδρου, ὡς ἐὰν τὰ εἶχαν ἀκούσῃ, ἀπεκάλεσαν τὸν Πίνδαρον κύκνον τῆς Δίρκης, τὸν Οὐϊργίλιον κύκνον τῆς Μαντούας, καὶ τὸν Φενελῶνα κύκνον τοῦ Καμεράκου. Ἡ δὲ τελευταία αὕτη παρομοίωσις εἶνε ἡ πλέον σύμφωνος πρὸς τὰς ἰδέας τῶν νεωτέρων· διότι ἐπωνομάσθη κύκνος ὁ Φενελὼν ὄχι διὰ τὸ ἆσμα του, ἀλλὰ διὰ τὴν ψυχήν του, λευκὴν καὶ ἄσπιλον ὡς τὸ περίβλημα τοῦ κύκνου. Ὅπως ὁ κύκνος, οὕτω καὶ ὁ Φενελὼν εἶχεν ὅλα «τὰ προσόντα, ὅσα ἀπαιτοῦνται πρὸς ἵδρυσιν κράτους εἰρηνικοῦ, τὸ μεγάθυμον μεγαλεῖον, καὶ τὸ πρᾷον καὶ προσηνές». Ἔπειτα ὁ κύκνος δὲν ἔχει παρὰ ἕνα καὶ μόνον ἐχθρὸν, ὅπως καὶ ὁ Φενελὼν εἶχεν ἕνα μόνον ἀντίπαλον. Ἦτο δ' ἄλλως φυσικὸν ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὸν ἀετὸν τῶν Μέλδων ὁ κύκνος τοῦ Καμεράκου.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων περὶ τοῦ κύκνου παραδόσεων ὅ,τι πρὸ πάντων παρελήφθη εἰς τὴν ποιητικὴν γλῶσσαν τῶν νεωτέρων, εἶνε τὸ *κύκνειον ἆσμα*, ἤτοι τὸ μελῳδικώτατον καὶ λιγυρώτατον πάντων ἆσμα, ὅπερ ὁ κύκνος συνεκχέει μετὰ τῆς τελευταίας αὐτοῦ πνοῆς.

Ὁ Πλίνιος, καὶ ἅπαντες οἱ μετ' αὐτὸν σοφοὶ, διεμαρτυρήθησαν μεγάλῃ τῇ φωνῇ κατὰ τῆς πλάνης ταύτης, κατὰ τοῦ ψεύδους. Εἶπαν καὶ ἐπανεῖπαν, ὅτι ὁ κύκνος δὲν εἶνε πτηνὸν ᾠδικὸν, ὅτι ἐξ ἐναντίας ἡ φωνή του εἶνε τραχεῖα καὶ ὑπόκωφος, ἀλλ' οὐδεὶς ἠθέλησε ν' ἀκούσῃ. Νὰ ψάλῃ τις τὸν τελευταῖόν του ἀποχαιρετισμὸν, νὰ χαιρετήσῃ τὸν θάνατον μὲ τὸ ὑψηλότερον μέλος, ἡ ἰδέα αὕτη ἐπροσωποποιήθη εἰς τὸ πτηνὸν, ὅπερ ἔχει ὅλας τὰς εὐγενεῖς καὶ προσηνεῖς χάριτας, ἐκ τούτου δὲ συναπετελέσθη πλάσμα ποιητικὸν ὡραιότατον, τὸ ὁποῖον ἡ ἐπιστήμη δὲν δύναται ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὴν ποίησιν.

«Ἂς ψάλωμεν, ἀφ' οὗ οἱ δάκτυλοί μου εὑρίσκονται ἀκόμη ἐπὶ τῆς λύρας, λέγει ὁ Λαμαρτῖνος, ἂς ψάλωμεν, ἀφ' οὗ, ἐν ᾧ εὑρίσκομαι εἰς τὸ σύνορον ἄλλου κόσμου, ὁ θάνατος ἐμπνέει εἰς ἐμὲ, ὡς εἰς τὸν κύκνον, μελῳδικὴν κραυγήν. Οἰωνὸς οὗτος αἴσιος διδόμενος ἀπὸ τὸ πνεῦμά μου: ἐὰν ἡ ψυχὴ ἡμῶν δὲν εἶνε ἄλλο τι παρὰ ἔρως καὶ ἁρμονία, ἂς γείνῃ θεῖον ᾆσμα ὁ ἀποχαιρετισμός της. Ἡ λύρα θραυομένη ῥίπτει ἦχον ὑψηλότερον· ὁ λύχνος σβεννύμενος ἀναζωογονεῖται διὰ μιᾶς, καὶ πρὶν σβεσθῇ ἐντελῶς, ῥίπτει λάμψιν καθαροτέραν. Ὁ κύκνος ἀτενίζει πρὸς τὸν οὐρανὸν κατὰ τὴν τελευταίαν του στιγμήν· μόνος δὲ ὁ ἄνθρωπος, ῥίπτων τὸ βλέμμα του πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀριθμεῖ τὰς ἡμέρας του διὰ νὰ τὰς κλαύσῃ».

Τὸ *κύκνειον ᾆσμα* προσεβλήθη σκληρότατα ἀπὸ τοὺς ἄγαν θιασώτας τῆς ἀληθείας. «Δὲν ἠξεύρω, λέγει εἷς ἐξ αὐτῶν, ποῦ στηριζόμενοι οἱ ποιηταὶ, ἀρχαῖοί τε καὶ νεώτεροι, συγκρίνουσι τὴν μετρικὴν ἁρμονίαν ἢ τὸν ῥυθμὸν μὲ τὸ ᾆσμα τοῦ κύκνου. Οὐδεμία ἀναλογία ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο τούτων πραγμάτων. Τὸ ᾆσμα τοῦ κύκνου οὐ μόνον μελῳδικὸν δὲν εἶνε, ἀλλὰ καὶ πολὺ δυσάρεστον, εἶνε ὅλως στρυφνὸν καὶ ὅμοιον πρὸς τὴν ἀηδῆ φωνὴν τοῦ χηνός. Τὸ ἐπικρατοῦν σήμερον πνεῦμα τῆς ἀκριβείας, ὅπερ, καλῶς ὁριζόμενον, εἶνε αὐτὸ τὸ φιλοσοφικὸν πνεῦμα, ἔπρεπε ν' ἀποκλείσῃ ἀπὸ τὴν ποίησιν πᾶσαν παρομοίωσιν ἀντιμαχομένην πρὸς τὴν ἀλήθειαν».

Ὁ Βυφφὼν, ὅστις γνωρίζει καὶ αὐτὸς, ὅτι ὁ κύκνος δὲν ψάλλει, εἶνε πολὺ ὀλιγώτερον αὐστηρός. Ὡς ποιητὴς καὶ ὡς μέγας συγγραφεὺς εἶνε ἐπιεικὴς πρὸς τὰς πλάνας ὅσαι θέλγουσιν. «Οἱ ἀρχαῖοι, λέγει, δὲν φθάνει ὅτι μετέβαλον τὸν κύκνον εἰς ψάλτην θαυμάσιον, ἀλλ' εἶπαν καὶ ὅτι, μεταξὺ ὅλων τῶν ὄντων, εἰς ἃ ἐμπνέει φρίκην τὸ θέαμα τῆς καταστροφῆς τῆς ἰδίας των ὑπάρξεως, μόνος ὁ κύκνος ψάλλει καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τελευταίαν τῆς ἀγωνίας του στιγμὴν, καὶ δι' ἐναρμονίων τόνων προαναφωνεῖ τὸν τελευταῖόν του στεναγμόν. Πρὶν ἀκόμη ἐκπνεύσῃ, ἔλεγαν, ἀποχαιρετῶν μετὰ θλίψεως καὶ συγκινήσεως τὴν ζωήν, ἐκχέει τοὺς φθόγγους τούτους, τοὺς τόσον γλυκεῖς καὶ περιπαθεῖς, οἵτινες, ὅμοιοι πρὸς τὸ ἐλαφρὸν καὶ ὀδυνηρὸν ψιθύρισμα φωνῆς ταπεινῆς, θρηνώδους καὶ πενθίμου, συναποτελοῦσι τὸ ἐπικήδειόν του ᾆσμα. Τὸ ᾆσμα τοῦτο ἠκούετο τὴν αὐγὴν, ἐν μέσῳ τῆς γαλήνης καὶ νηνεμίας· πολλοὶ μάλιστα εἶδαν καὶ κύκνους ἐκπνέοντας ἐν πλήρει μελῳδίᾳ καὶ ψάλλοντας τὸν ἐπικήδειόν των ὕμνον. Οὐδὲν ἄλλο πλάσμα τῆς φυσικῆς ἱστορίας, οὐδεὶς ἄλλος μῦθος τῶν ἀρχαίων ἐπανελήφθη, ἐσχολιάσθη, ἐπιστεύθη καὶ διεδόθη πλειότερον. Ὁ μῦθος οὗτος κατέλαβε τὴν ζωηρὰν καὶ εὐαίσθητον φαντασίαν τῶν Ἑλλήνων. Οἱ ποιηταὶ, οἱ ῥήτορες, καὶ αὐτοὶ οἱ φιλόσοφοι τῆς Ἑλλάδος ἀπεδέχθησαν ὡς ἀλήθειαν τὸν μῦθον τοῦτον, ὅστις ἦτο τόσον ὡραῖος, ὥστε οὐδεὶς ἠθέλησε ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ αὐτοῦ. Ἂς εἴμεθα συγγνώμονες πρὸς τοὺς μύθους των, οἵτινες ἦσαν τόσον ἐράσμιοι καὶ περιπαθεῖς· οἱ μῦθοι οὗτοι ἦσαν ἀντάξιοι πολλῶν ἀληθειῶν ξηρῶν καὶ ἀγόνων, ἦσαν ἐμβλήματα προσφιλῆ εἰς εὐαισθήτους ψυχάς. Ναὶ, οἱ κύκνοι δὲν ψάλλουσι ποσῶς τὸν θάνατόν των, ἀλλὰ πάντοτε, ὁμιλοῦντες περὶ τοῦ ὑστάτου ἀναπτερώματος, τῆς ἐσχάτης ἀναλαμπῆς μεγάλου τινὸς καὶ δαιμονίου πνεύματος ἑτοιμοθανάτου, θέλομεν ἀναφέρῃ τὴν περιπαθῆ καὶ ὡραίαν ταύτην ἔκφρασιν: «*Εἴτε τὸ κύκνειον ᾆσμα!*»

Ω.

ΑΙ ΠΛΕΚΤΑΙ ΚΝΗΜΙΔΕΣ

Οὐ μόνον μαχαίρια, περόνια καὶ κοχλιάρια, ἀλλὰ καὶ αἱ πλεκταὶ κνημῖδες, αἱ κοινῶς λεγόμεναι κάλτσαι, ἔχουσι τὴν ἱστορίαν των ὑπὸ ἠθικὴν, ἐκπολιτευτικὴν καὶ καλλιλογικὴν ἔποψιν, εἰκότως δὲ νομίζονται σφυγμόμετρον προόδου καὶ ἡμερώσεως. Αἱ πλεκταὶ κνημῖδες, τὸ παντὶ εὖ ἠγμένῳ ἀνθρώπῳ νῦν ἀπαραίτητον τοῦτο ἔνδυμα, εἶνε τέκνον τῶν νεωτέρων χρόνων, διετέλεσε δὲ πάντη ἄγνωστον ἐν ὅλῃ τῇ κλασικῇ ἀρχαιότητι καὶ ἐπὶ πλεῖστον τοῦ μεσαιῶνος. Διὰ τὸ θερμὸν τοῦ κλίματος οἱ Ἕλληνες οὔτε βρακίων χρείαν εἶχον, οὔτε κνημίδων. Αἱ Λάκαιναι ἰδίως ἐκαλοῦντο φαινομηρίδες, ἦσαν ἄζωστοι καὶ ἀχίτωνες, εἶχον δὲ μόνον ἱμάτιον πεπορπημένον ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤμων. Ἀληθεύει μὲν, ὅτι συνήθη πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἦσαν κρηπῖδες, ἐμβάδες, ἀμυκλαῖδες, ὑποδήματα, σανδάλια, λευκὰ ὑποδήματα, οὐχὶ ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκους ἑρμηνευθέντα «μᾶλλον ἑταιρικὰ» κ.λ. ἀλλ' ἐξ ἴσου ἀληθεύει, ὅτι ἐν τῷ οἴκῳ καθόλου, παρὰ πότον, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἕλληνες καὶ Ἑλληνίδες ἦσαν γυμνόποδες καὶ ἀνυπόδητοι, προήγαγον δὲ διὰ τὸ εὐκίνητον εἰς ἀκρότητα τοὺς ἐν ταῖς πανηγύρεσι καὶ τελεταῖς χοροὺς καὶ ἔδοσαν ἀφορμὴν τοῖς μὲν ποιηταῖς νὰ καλῶσι καὶ τὰς θεαίνας ἀργυροπέζας καὶ καλλισφύρους, τοῖς δὲ πλάσταις καὶ ζωγράφοις νὰ ἀπεικάζωσι τὴν θαυμασίαν τοῦ ποδὸς κατασκευὴν μετὰ τῆς αὐτῆς τελειότητος, μεθ' ἧς καὶ πρόσωπα θνητῶν καὶ ἀθανάτων. Ἑστία τῶν κνημίδων ὁμολογεῖται ἡ τῶν ὑπερβορέων πατρὶς, ἡ ψυχροτάτη Γερμανία· ἀληθινὴ δὲ μήτηρ αὐτῶν μακρὸν βρακίον, ἀπὸ τῆς ὀσφύος καθῆκον μέχρις ἄκρων τῶν δακτύλων τοῦ ποδὸς, καλούμενον μὲν ἄλλως *αἱ σκελέαι* καὶ *οἱ θύλακοι*, παρεμφερὲς δ' ὃν ὀπωσοῦν πρὸς τὰς τῶν Γαλατῶν *βράκας* καὶ τὰς *ἀναξυρίδας* τῶν Περσῶν. Ὅτι αἱ σκελέαι ἦσαν ἴδιον ἱμάτιον τῶν ἀρχαιοτάτων Γερμανῶν, μαρτυροῦσιν αἱ ὀνομασίαι αὐτῶν Beinkleider (περισκέλια) καὶ Hose, ἐξ οὗ παρῆχθη τὸ γαλλικὸν chausse. Οἱ Ῥωμαῖοι, ἐλθόντες εἰς ἐπαφὴν πρὸς τοὺς Γερμανοὺς, δὲν τοὺς ἐμιμήθησαν κατὰ τὸν ἱματισμόν· διαφερόντως δὲ ἀπεστράφησαν τὰς σκελέας ἐκείνων, καὶ τὰς διέσωσαν ἐν τοῖς μνημείοις των ὡς σύμβολον βαρβαρότητος· τούτου ἕνεκα ἐπὶ τῶν στηλῶν τοῦ Τραϊανοῦ καὶ τῶν Ἀντωνίνων οἱ ἀδάμαστοι ξανθότριχες Γερμανοὶ παρίστανται φορροῦντες σκελέας. Κατ' ἀρχὰς αἱ σκελέαι κατεσκευάζοντο εὐρύταται· κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ μεσαιῶνος ἐστενοῦντο βαθμηδὸν, ἄχρις οὗ τελευταῖον ἐκάλυπτον ὡς ἓν μόνον ἱμάτιον, πόδας, κνήμας καὶ μηρούς. Παρερχόμενοι ἐν σιγῇ τὰς διαφόρους ἀλλοιώσεις, ἃς ἐπήνεγκεν ὁ τύραννος συρμὸς, μνημονεύομεν τῆς ἐσχάτης, καθ' ἣν, μεσοῦντος τοῦ ἑκκαιδεκάτου αἰῶνος, αἱ σκελέαι ἦσαν ἀπὸ τῶν γονάτων πρὸς μὲν τὰ ἄνω εὐρεῖαι, πολύπτυχοι, κολπωταὶ ὡς αἱ παρὰ τοῖς ναυτιλλομένοις τῶν Ἑλλήνων, πρὸς δὲ τὰ κάτω στενώταται ὡς αἱ τῶν Δαλματῶν. Τοιαύτη στολὴ ἀπέβη ὀχληρὰ τοῖς στρατιώταις, οἵτινες ἐν ταῖς στρατείαις μάλιστα δυσκόλως ἐνεδύοντο αὐτὴν καὶ ἐξεδύοντο, δυσκολώτερον δὲ συνέρραπτον τὰ ἐν αὐτῇ ῥάκη. Οἱ Γερμανοὶ μισθοφόροι καὶ γογγύζοντες οὐδὲν ὠφέλουν· ἀπηλλάγησαν ὅμως τοῦ ἀπεχθοῦς ἱματισμοῦ διὰ τοῦ ἑξῆς τυχαίου συμπτώματος. Πολλοὶ μαχηταὶ, τραυματισθέντες τοὺς πόδας ἐν πολέμῳ, ἔπασχον δεινῶς, διότι, ἐξογκωθέντος λίαν τοῦ ποδὸς, αἱ στεναὶ κνημῖδες ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀφαιρεθῶσιν. Ὁ χειρουργὸς, ἁρπάσας ψαλίδας, περιέκοψεν ὀλίγον τι κάτωθεν τοῦ γόνατος τὰς σκελέας, οὕτω δὲ ἐξ αὐτομάτου σχεδὸν προῆλθον εἰς φῶς αἱ κυρίως ἀναξυρίδες, haut-de chausse, καὶ αἱ κνημῖδες, bas de chausses, καὶ ἁπλῶς bas. Ἐντὸς βραχέος χρόνου ὁ χωρισμὸς τῶν κνημίδων ἀπὸ τῶν ἀναξυρίδων διεδόθη ἀπὸ Γερμανίας ἐφ' ἅπασαν τὴν μέσην καὶ τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, πλὴν τῆς Ἱσπανίας, ἔνθα ἕως τῆς σήμερον πολλοὶ τῶν κατ' ἀγροὺς διετήρησαν τὸν παλαιότερον συρμόν. Αἱ κνημῖδες τὸ πρῶτον κατεσκευάζοντο ἀπανταχοῦ μὲν ἐξ ἐρίου ἢ βάμβακος, ἐν Γαλλίᾳ δὲ καὶ ἐκ μετάξης περὶ τὴν λῆξιν τῆς 16 ἑκατονταετηρίδος. Ὅσοι τῶν Γάλλων ἠγόραζον νέας κνημῖδας μεταξωτὰς παρεκάλουν τὰς ἐρωμένας των νὰ τὰς φορέσωσιν αὐταὶ πρῶται ὀκταήμερον ἢ δεκαπενθήμερον ἵνα τὰς «ἁγιάσωσι» διὰ τῆς ἀγάπης των. Ὁ τῆς φιλαρεσκείας πειρασμὸς ἠνάγκασε καὶ τὰς γυναῖκας ἁπάσας ὕστερον νὰ φορῶσι κνημῖδας ἐκ μετάξης κεχρωματισμένης (filet de Florence)· ἄξιον δὲ σημειώσεως φαίνεται, ὅτι, ἐν ᾧ καὶ τότε ἦτο κοινοτάτη ἡ τέχνη τῆς χηλεύσεως ἤτοι πλοκῆς, αἱ κνημῖδες ἐν Γαλλίᾳ δὲν ἐπλέκοντο, ἀλλὰ συνερράπτοντο πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, ἄριστοι δὲ τεχνῖται ὑπελαμβάνοντο οἱ ταύτας ἀπεργαζόμενοι καλάς τε καὶ περιμέτρους καὶ συνδιατεθειμένας τῷ τύπῳ τῶν μελῶν (proprement et mignonnement)· ἐντεῦθεν ἡ φράσις «τοῦ ταιριάζει θαυμάσια» ἐλέγετο γαλλιστὶ «cela lui va com-

me un bas de soie». Αὐτοτελῆ ὕπαρξιν ἔλαβον αἱ κνημῖδες τῷ 1589, ὅτε ὁ Γουλιέλμος Λῆ ἐν Καμβρίγῃ ἐφεῦρε τὴν οἰκείαν μηχανήν, καταστήσας περιττὴν μὲν τὴν διὰ χειρῶν ἐργασίαν, εὐωνοτέραν δὲ τὴν κτῆσιν αὐτῶν.

ΜΙΑ ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΔΕΛΑΚΡΟΑ

Ἐσχάτως ἐπωλήθη ἐν Παρισίοις ὡραία εἰκὼν τοῦ διασήμου ζωγράφου Δελακροὰ ἀντὶ 85,000 φράγκων. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἡ «Ἐφημερὶς τῆς Γαλλίας» ἐδημοσίευσε τὸ ἑπόμενον συγκινητικὸν ἀνέκδοτον ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου τοῦ ἐνδόξου καλλιτέχνου. Ὁ Δελακροὰ εἶχε τελειώσει τὸν λαμπρὸν πίνακα, τὸν παριστῶντα τὸν *Δάντην καὶ Βιργίλιον*, ἵνα δὲ πέμψῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἐτησίαν ἔκθεσιν ἐχρειάζετο πλαίσιον, ἀλλὰ τὰ χρήματα ἔλειπον. Τοῦτο ὅμως δὲν τὸν ἀπέτρεψε τοῦ σχεδίου του, διότι κατεσκεύασεν ὁ ἴδιος τὸ ἀπαιτούμενον πλαίσιον διὰ τεσσάρων ἁπλῶν σανίδων, ἃς ἤλειψε διὰ *ψαρόκολλας*, ἐφ' ἧς ἔρριψε κατόπιν ὀλίγην χρυσῆν ἄμμον ἐκ τῆς συνειθιζομένης πρὸς στέγνωσιν τῶν ὑγρῶν γραμμάτων, καὶ ἔδωκεν οὕτω εἰς τὸ πλαίσιον τὸ χρῶμα ἐπιχρυσώσεως. Οὕτω διευθετήσας τὴν εἰκόνα ἀπέστειλεν αὐτὴν εἰς τὸ Λοῦβρον, ἔνθα ἐγίνετο ἡ ἔκθεσις.

Ἐλθούσης τῆς ὡρισμένης ἡμέρας ὁ Εὐγένειος Δελακροὰ ἦτο ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸ Λοῦβρον, τοῦ ὁποίου διατρέχει ἐν πυρετώδει συγκινήσει πάσας τὰς αἰθούσας. Ἀλλ' εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιθεωρήσεώς του πνευστιῶν καὶ ἄπελπις καταπίπτει ἐξηντλημένος ἐπί τινος θρανίου. Ἐτελείωσεν· ἡ εἰκών του ἐθεωρήθη ἀναξία νὰ ἐκτεθῇ καὶ τὴν ἠρνήθησαν. Αἴφνης αἰσθάνεται χεῖρα τιθεμένην ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ ὤμου του.

— Κύριε Δελακροά...

Ὁ ζωγράφος ἀνεγείρει τὴν κεφαλήν· ἦτο εἷς τῶν φυλάκων τοῦ Μουσείου, ὅστις τὸν ἐγνώριζεν, ἰδὼν αὐτὸν ἑκατοντάκις νὰ σπουδάζῃ τὰ ἔργα τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν.

— Καλημέρα, φίλε μου, εἶπε θλιβερῶς ὁ Δελακροά.

— Δὲν φαίνεσθε καθόλου εὐχαριστημένος.

— Οὔτε ἀφορμὴν ἔχω νὰ εἶμαι.

— Εἶσθε δύσκολος.

— Πῶς εἶμαι δύσκολος;

— Καὶ ἡ πρώτη ἀπὸ ὅλας ἂν ἦτο ἡ εἰκών σας...

— Αἴ; τί σημαίνουν αὐτά;

— Ἡ τετράγωνος αἴθουσα...

— Τί εἶνε εἰς τὴν τετράγωνον αἴθουσαν;

— Εἶνε ἡ εἰκών σας.

— Ἡ εἰκών μου... εἰς τὴν τετράγωνον αἴθουσαν;

— Ἐγὼ ὁ ἴδιος τὴν ἐκρέμασα... Ἔλθετε νὰ τὴν ἰδῆτε.

Ζαλισμένος, σχεδὸν ἰλιγγιῶν ὁ Δελακροὰ ἀκολουθεῖ τὸν φύλακα, ὅστις εἰσελθὼν εἰς τὴν τετράγωνον αἴθουσαν φέρει τὸν ζωγράφον πρὸ τῆς εἰκόνος του.

Πραϋνθείσης ὀλίγον τῆς συγκινήσεώς του, ὁ νέος καλλιτέχνης ζητεῖ παρὰ τοῦ αὐτοῦ φύλακος ἐξήγησιν τοῦ πράγματος.

— Ἄ! λέγει οὗτος, εὐθηνὰ τὴν ἐγλυτώσατε, *μεγάλο κηρὶ χρεωστεῖτε* εἰς τὸν βαρῶνον.

— Ποῖον βαρῶνον;

— Τὸν βαρῶνον Gros. Ἡ εἰκών σας ἦλθε χωρὶς πλαίσιον.

— Πῶς, χωρὶς πλαίσιον; ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ εἶχα κατασκευάσει.

— Ἀπὸ ἐκεῖνο ποῦ κατεσκευάσατε σεῖς δὲν ηὗραν παρὰ μικρὰ σανίδια κατὰ γῆς· τὰ πλαίσια δὲν εἶνε ἰδική σας δουλειά, δὲν τὸ ἐκάμετε καθόλου στερεὸν καὶ ἐξεκαρφώθηκε ὅταν μετεφέρετο. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ εἰκών σας πλαίσιον δὲν εἶχε, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἔβαλαν κατὰ μέρος. Ὁ κ. Gros ἐπῆγε καὶ τὴν εἶδε μιὰ στιγμή, καὶ ὅταν ἐγύρισεν εἶπεν εἰς τοὺς συναδέλφους του.— Ἀλλὰ τὴν εἰκόνα ἐκείνην πρέπει νὰ τὴν ἐκθέσωμεν.— Εἶνε ἀδύνατον, φίλτατε βαρῶνε.—Καὶ διατί;— Δὲν βλέπετε, ὅτι δὲν ἔχει πλαίσιον; — Λοιπὸν ἀφοῦ δὲν ἔχει, πρέπει νὰ κάμωμεν ἡμεῖς ἕν· ἐδῶ βέβαια θὰ ὑπάρχουν, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχουν, εἰμποροῦμεν νὰ παραγγείλωμεν· ἡ εἰκὼν ἐκείνη εἶνε μία ἐκ τῶν πρώτων, αἱ ὁποῖαι παρουσιάσθησαν ἐφέτος. — Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ εἰκών σας ἀπέκτησε τὸ ὡραῖον πλαίσιον, εἰς τὸ ὁποῖον τὴν εἴδετε, καὶ ἐτέθη εἰς τὴν τετράγωνον αἴθουσαν. Βλέπετε λοιπόν, κύριε Δελακροά, ὅτι πρέπει νὰ περιορισθῆτε μόνον εἰς τὰς εἰκόνας, καὶ νὰ ἀφήσετε τὰ πλαίσια· πρὸ πάντων μὴ λησμονεῖτε τὸ κηρί, τὸ ὁποῖον χρεωστεῖτε εἰς τὸν κύριον Gros.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρωὶ ὁ Δελακροά, ὡς ἦτο ἐπόμενον, μετέβη εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ βαρώνου. Πληροφορηθεὶς τίς ἦτο, ὁ διάσημος ζωγράφος ἀπεφάσισε νὰ τὸν δεχθῇ.

— Ἄ! σεῖς εἶσθε ποῦ ἐζωγραφήσετε τὸ πλοῖον ἐκεῖνο;

Ὁ Gros ἐνόει διὰ τούτου τὴν λέμβον τοῦ Βιργιλίου.

— Μάλιστα, κύριε βαρῶνε.

— Τί ἡλικίαν ἔχετε;

— Εἰκοσιτριῶν ἐτῶν.

— Κάθησε, εἶπεν ὁ Gros.

Ἅμα δὲ ὁ Δελακροὰ ἔλαβεν ἕδραν·

— Ἄκουσε, εἶπεν ὁ ἐπιφανὴς ζωγράφος. Εἰξεύρεις τί ἔκαμες εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν τῶν εἰκοσιτριῶν ἐτῶν; Ὄχι, δὲν τὸ εἰξεύρεις· θὰ σὲ τὸ εἰπῶ λοιπὸν ἐγώ. Ἔκαμες ἓν ἀριστούργημα — ἀριστούργημα χρωματισμοῦ.

Ὁ Δελακροὰ ὑπεκλίθη εὐχαριστῶν.

— Ἀριστούργημα χρωματισμοῦ. Ἀλλὰ εἰξεύρεις πῶς σχεδιάζεις; Ὄχι, δὲν τὸ εἰξεύρεις, καὶ θὰ σὲ τὸ εἰπῶ καὶ τοῦτο ἐγώ· σχεδιάζεις ὡσάν...

Καὶ ὁ Gros ἀπήγγειλεν ἀκέραιον τὸ ὄνομα τοῦ γνωστοῦ ζώου, τοῦ θεωρουμένου ὡς πρότυπον ἠλιθιότητος.

Ἂν καὶ ἡ λέξις ἦτο ἱκανὴ νὰ ταράξῃ τὸν νέον ζωγράφον, οἱ ἔπαινοι ὅμως διέλυσαν τὴν ἐξ αὐτῆς ἐντύπωσιν. Ὁ Δελακροὰ παρέμεινε δύο ὥρας εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Gros. Ὅταν ἀνεχώρει·

— Ἔλα πάλιν νὰ μὲ ἰδῇς, εἶπεν ὁ βαρῶνος. Θὰ σὲ μάθω νὰ σχεδιάζῃς. Χ...

Η ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΝ ΡΩΣΣΙΑι

Ἐν Ῥωσσίᾳ, ἡ βιομηχανία τῶν θρησκευτικῶν εἰκόνων, ἰδιαίτερον ἀποτελεῖ κλάδον τῆς εἰκονογραφικῆς τέχνης. Ἡ ὀρθοδοξία τῶν διὰ τὴν λατρείαν καθιερωμένων ἀντικειμένων τηρεῖται εὐλαβέστατα καθ' ἅπασαν τὴν αὐτοκρατορίαν, καθὼς εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους.

Ἐν Τρόϊτσα, ἐν Μόσχᾳ, ἐν Τούλτα, ἐν τῷ κέντρῳ αὐτῷ τῆς Ῥωσσίας, ὁλόκληρα χωρία κατοικοῦνται ὑπὸ ζωγράφων ἢ μᾶλλον τεχνιτῶν, οἱ ὁποῖοι πατροπαραδότως ἔργον ἔχουσι νὰ κατασκευάζωσιν εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας, τῶν διαφόρων ἁγίων κατὰ τὰ ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς τεθειμένα ὑποδείγματα.

Πάντες οἱ κάτοικοι, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία, καταγίνονται εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην. Ἕκαστος αὐτῶν ἔχει ἰδιαιτέραν ἐργασίαν, εἰς ἣν καὶ ἀποκλειστικῶς ἀσχολεῖται. Οὕτω λ. χ. εἷς ζωγραφεῖ τοὺς ὀφθαλμούς, ἕτερος τὸ στόμα, ἄλλος διακόπτει τὰς ἀκτῖνας, αἵτινες περιβάλλουσι τὸ πρόσωπον. Ἐπὶ τέλους δὲ ὁ ἀρχιεργάτης ἐπεξεργάζεται τὸ σύνολον τῆς εἰκόνος.

Ὡς οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι κατεσκεύαζον διὰ πολυτίμων μετάλλων τὰς κυριωτέρας εἰκόνας τῶν θεοτήτων αὐτῶν, ἐπικοσμοῦντες αὐτὰς διὰ τιμαλφῶν λίθων, οὕτω καὶ οἱ Ῥῶσσοι κατασκευάζουσι τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἀκολουθοῦντες τὸ ἀνατολικὸν δόγμα. Τὸ σῶμα εἶνε ἀείποτε ἐζωγραφημένον, οἱ περὶ τὸ πρόσωπον ἀκτινωτοὶ στέφανοι ἐπίχρυσοι ἢ χρυσοῖ, ἡ δὲ διακόσμησις ἐν γένει ἐκ πολυτίμων μαργαριτῶν, ἀδαμάντων καὶ ἄλλων κειμηλίων μεγίστης ἀξίας.

Ἡ βιομηχανία αὕτη παρέχει δαψίλειαν θρησκευτικῶν εἰκόνων καθ' ἅπασαν τὴν ῥωσσικὴν Ἐπικράτειαν, καὶ εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, τὰ προϊόντα δὲ ταῦτα διασπείρονται εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος.

Ἕκαστον δωμάτιον οἰκήματος, εἴτε ἀνάκτορον εἶνε τοῦτο, εἴτε καλύβη πενιχρὰ ἔχει τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἀνηρτημένην ἔν τινι καταφανεῖ γωνίᾳ, ὡς σύμβολον τρόπον τινὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ πανταχοῦ παρόντος καὶ τὰ πάντα ὁρῶντος.

Κατὰ τὸν κριμαϊκὸν πόλεμον οἱ Γάλλοι στρατιῶται συνέλεξαν πολλὰ σήματα τοῦ εἴδους τούτου ἐκ τῶν λαιμῶν τῶν φονευθέντων Ῥώσσων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, τὰ ὁποῖα οἱ Ῥῶσσοι φέρουσιν ἐφ' ἑαυτῶν κατὰ θρησκευτικὸν ἔθιμον.

Οἱ Ῥῶσσοι ἁγιογράφοι οὐδὲν ἔχουσι τὸ ἔξοχον ἐν τῇ τέχνῃ, ὅπερ νὰ καθιστᾷ αὐτοὺς ὑπερτέρους τῶν ἐν τῇ Δύσει τεχνιτῶν ζωγράφων, οἵτινες ἔργον ἔχουσι νὰ κατασκευάζωσι θρησκευτικὰς εἰκόνας ἐζωγραφημένας ἢ ἀναγλύφους.

ΤΑ ΜΑΓΕΙΡΕΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

ἐν Πετρουπόλει.

Εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ῥωσσικοῦ κράτους συνεστήθησαν νεωστὶ πολλὰ εὐεργετικὰ καταστήματα, σκοποῦντα τὴν ἀνακούφισιν τῆς ταλαιπώρου ζωῆς τῶν ἀπόρων καὶ τῶν πεινώντων. Οὕτως ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου ἠνοίχθησαν ἀλληλοδιαδόχως ἐν βραχεῖ διαστήματι χρόνου ἐν Πετρουπόλει πολλὰ μαγειρεῖα διὰ τοὺς πτωχοὺς ἔχοντα ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον.

Ἡ εὐγενὴς αὕτη ἰδέα τοῦ νὰ παρέχεται εὐεργεσία εἰς τὴν κατωτέραν τάξιν τῆς κοινωνίας, ἥτις εἰς ὅλας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Ῥωσσίας εἶνε πολυάριθμος, καὶ νὰ δίδεται αὐτῇ βοήθεια καὶ ἀνακούφισις, ἀνήκει κυρίως εἰς τὸν ἱερέα τῆς γαλλοευαγγελικῆς ἐκκλησίας ἐν Πετρουπόλει, κύριον Crété.

Δὲν εἶχον δ' εἰσέτι παρέλθει δύω ἑβδομάδες ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ πρώτου ἀσύλου, ἐν ᾧ παρείχετο δωρεὰν γεῦμα εἰς τοὺς ἀπόρους, ὅτε ἱδρύθη καὶ ἕτερον οὕτως εἰπεῖν τροφοδοτεῖον εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Μιχαὴλ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς μεγάλης δουκίσσης Αἰκατερίνης Μιχαηλόβνας, ἧς αἱ εὐεργεσίαι πρὸς τὸν λαὸν ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἦσαν πρὸ πολλοῦ γνωσταί.

Τὸ πρῶτον μαγειρεῖον τοῦ λαοῦ παρέχει καθ' ἑκάστην γεῦμα εἰς 300 πρόσωπα, καίτοι κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς συστάσεώς του δὲν προσήρχοντο καθ' ἑκάστην πλείονες τῶν 100 ἀνθρώπων.

Καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα δὲ τῆς μεγάλης δουκίσσης παρασκευάζεται καθ' ἑκάστην τροφὴ διὰ 300 πρόσωπα. Αἱ δαπάναι τῆς προμηθείας ἀνέρχονται καθ' ἑκάστην εἰς 10 ρούβλια περίπου, διὰ δὲ τὸν μέλανα ἄρτον εἰς 5 ρούβλια. Μέρος τῶν δαπανῶν τούτων ἀνέλαβον πολλαὶ εὐγενεῖς καὶ εὐεργετικαὶ κυρίαι, τὸ δὲ πλεῖστον δαπανᾷ αὐτὴ ἡ μεγάλη δοῦκισσα. Αἱ κυρίαι αὗται πληρώνουσι κατὰ μῆνα 10-30 ρούβλια ἢ καὶ πλεῖον. Ἐπειδὴ δὲ αἱ συνεισφοραὶ τῶν κυριῶν τούτων ἀνέρχονται κατὰ μῆνα εἰς τὴν ποσότητα τῶν 200 ρουβλίων, ἑκάστη αὐτῶν τρέφει ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας τοὺς πτωχούς, καὶ παρίσταται αὐτοπροσώπως εἰς τὸ μαγειρεῖον καὶ συμβοηθεῖ.

Ἡ τροφή, ἥτις παρέχεται εἰς τὰ τροφοδοτεῖα ταῦτα τοῖς πτωχοῖς, ἐπαρκεῖ πληρέστατα εἰς τὰς οὐχὶ μεγάλας ἀξιώσεις τῶν προσερχομένων. Συνίσταται δὲ ἐκ πινακίου βοφήματος ζωμοῦ λα-

χάνων, ἐθνικοῦ φαγητοῦ τῶν Ῥώσσων, καλουμένου Schtschi, ἢ ἐκ ζωμοῦ μετὰ τεμαχίου κρέατος. Ἐκ τῶν ἀτόμων, ἅτινα γευματίζουσιν εἰς τὰ τροφοδοτεῖα, ζητεῖται ἔνδειξις τῆς πενίας, ἐὰν μὴ ταῦτα ὦσιν ἀνάπηροι ἢ ἄλλως πως καταφανῶς πάσχοντες, παρὰ τῆς ἀστυνομίας, τῶν ἱερέων, ἢ τῶν ἀδελφοτήτων, ἢ ἀπόδειξις τοῦ ἰατροῦ περὶ τῆς ἀσθενείας. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ γεύματος παρέχεται τέῖον καὶ ἄρτος καὶ εἰς τοὺς προσελθόντας ἄνευ ἀποδείξεως, οὔτω δὲ οὐδεὶς ἐξέρχεται ἐκεῖθεν, χωρὶς νὰ ἔχῃ ῥίψῃ ὀλίγον ἄρτον καὶ «ἕνα ζεστὸ» εἰς τὴν κοιλίαν του.

Καὶ ἕτερον δὲ τροφοδοτεῖον ἱδρύθη ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἐλέους ἔχον τὴν προστασίαν τῆς μεγάλης δουκίσσης δι' 800 πρόσωπα. Καὶ ἐν τῇ πόλει δὲ ἱδρύθη ἕτερον μέγα τοιοῦτον κατάστημα, εἰς ὃ ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' ἑκάστην προσερχομένων προσώπων ἀνέρχεται εἰς 600.

Πρὶν ἢ παρέλθῃ δὲ εἷς καὶ μόνος μὴν ἀπὸ τῆς εὐεργετικῆς ἐπιχειρήσεως τῆς μεγάλης δουκίσσης καὶ τοῦ ἱερέως Crété, ἱδρύθησαν καὶ ἕτερα δύο δημόσια μαγειρεῖα, εἶτα δὲ καὶ ἕτερα εἰς διάφορα μέρη τῆς πόλεως, οὕτως ὥστε μετὰ βραχὺ διάστημα χρόνου ὑπάρχουσι νῦν 8 τοιαῦτα καταστήματα, ἅτινα παρέχουσιν ἐν ὅλῳ τροφὴν εἰς 2000 ἀνθρώπους περίπου καθ' ἑκάστην.

Κυρία Μ*.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Πρό τινων ἡμερῶν ὁ ἰατρὸς Δ*, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὰς ἐπισκέψεις του, ἐπανελθὼν οἴκοι, παρετήρησεν ὅτι εἶχε λησμονήσει τὸ ἀλεξίβροχόν του. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἐξέρχεται εἰς ἀναζήτησίν του καὶ ἐπαναλαμβάνει κατὰ σειρὰν τὰς πρωϊνὰς ἐπισκέψεις.

— Μὲ συγχωρεῖτε, λέγει εἰς τὸν ἀνοίξαντα αὐτῷ εἰς τὴν πρώτην οἰκίαν, μήπως ἐλησμόνησα ἐδῶ τὴν *ὀμβρέλλα* μου;

— Ὄχι, ἰατρέ, δὲν εἶνε ἐδῶ.

— Περίεργον, λέγει ξηρῶς ὁ ἡμέτερος ἀσκληπιάδης.

Εἰς τὸν δεύτερον πελάτην ἡ αὐτὴ ἐρώτησις, ἡ αὐτὴ ἀπάντησις.

— Ἄ, αὐτὸ εἶνε ἔκτακτον, ἐψιθύρισεν.

Εἰς τὴν τρίτην ἐπίσκεψιν ἡ αὐτὴ ἀποτυχία.

— Ὤ, αὐτὸ εἶνε ἀνυπόφορον! λέγει ὁ ἰατρός.

Εἰς τὸν τέταρτον ἀσθενῆ ὁ ὑπηρέτης ἀποκρίνεται ἀμέτως·

— Μάλιστα, ἰατρέ, ἐδῶ τὴν ἀρήσατε· ὁρίστε την.

— Ἄ, τέλος πάντων! δόξα τῷ Θεῷ *ποῦ ὑπάρχουν καὶ τίμιοι ἄνθρωποι*, ἀναφωνεῖ ὁ ἰατρός μας ὡς ἀνακουρισθείς.

* * *

Ἀμερικανός τις εἰσῆλθε κατεσπευσμένως εἰς τηλεγραφικόν τι γραφεῖον, ἔλαβε τεμάχιον χάρτου καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ τὰ ἑξῆς:

«Κίγκτον, ὁδὸς Γροσβένορ, 10, Λονδῖνον. Ἀγγέλλω μετὰ θλίψεως θάνατον θείου.

—Ἔλθετε ταχέως, εἴμεθα κληρονόμοι. Τζών».

Ὁ ὑπάλληλος τοῦ τηλεγραφείου ἀριθμήσας τὰς λέξεις λέγει:

— Εἶνε δύο λέξεις περισσότεραι, Κύριε.

— All right! ἀνερώνησεν ὁ ἐπιστέλλων τὸ τηλεγράφημα. Ἀφαιρέσατε τὸ: *μετὰ θλίψεως*.

* * *

Ἐν Ῥώμῃ ἀνεγινώσκετο τὸ ἑπόμενον ἐπιτύμβιον ἐπὶ τοῦ τάφου ἀνδρογύνου·

«Διαβάτα, στῆθι καὶ ἰδὲ τὸ θαῦμα.

Ἐδῶ κεῖνται ἀνὴρ καὶ γυνή, οἱ ὁποῖοι δὲν μαλόνουν».

* * *

Πρό τινος ἡ τριετὴς κόρη τοῦ κ. Μ... ἦτο βαρέως ἀσθενής.

Οἱ γονεῖς ἐν ἀγωνίᾳ δὲν ἔκαμνον βῆμα ἀπὸ τὴν κλίνην τῆς μικρᾶς, ἵνα προλαμβάνωσι καὶ τὰς παραμικροτέρας της ἐπιθυμίας.

Κατά τινα στιγμὴν τὸ παιδίον ὑπανεγείρει ὀλίγον τὴν κεφαλήν.

— Μαμά;

— Τί εἶνε, παιδί μου;

— Ὅταν ἀποθάνω, δὲν θὰ βάλῃς μαῦρα ταῖς κούκλαις μου;

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Πρακτικοὶ ἄνδρες, μέλλοντες νὰ ὑπερβῶσι τὸν οὐδὸν τοῦ συζυγικοῦ βίου, ἐσκέφθησαν ὅτι ἡ σύζυγος αὐτῶν καλλίτερον νὰ ἀνήκῃ εἰς τὰς πενήσσας ἢ εἰς τὰς πλουσίας, καὶ καλλίτερον εἰς τὰς ἀσχήμους ἢ εἰς τὰς ὡραίας, διότι πτωχὴ καὶ ἄσχημος γυνὴ πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς προσφέρεται μετὰ περισσοτέρας εὐγνωμοσύνης καὶ τρυφερότητος, μετὰ περισσοτέρας περιπαθείας καὶ ἀγαθότητος, θεωροῦσα πάντοτε αὐτὸν ὡς εὐεργέτην. Τὴν δὲ γνώμην ταύτην διὰ ποικίλων ἐπιχειρημάτων ἀνέπτυξεν ὁ Michelet, ὅστις ἑξηκοντούτης ἤδη περίπου καὶ ἐπικυρῶν τὸ τῶν ἀρχαίων περὶ τῶν γερόντων ἀξίωμα, ἀφοῦ ἐν τῇ νεότητι πλεῖστα σπουδαῖα διεπόνησεν ἔργα, τελευταῖον ὀγκώδη περὶ θαλάσσης, περὶ πτηνῶν καὶ περὶ ἄλλων τοιούτων ἀντικειμένων συνέγραψε βιβλία, ἐν οἷς τὸ σπουδαιότερον εἶνε τὸ περὶ ἔρωτος. Ἀλλ' οὕτω γενικῶς ἐκφερομένη ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν εἶνε ἀληθής· οὔτε ἡ πενία μαρτυρεῖ πάντοτε ἀγαθοὺς καὶ ἐπιεικεῖς χαρακτῆρας, οὔτε ὁ πλοῦτος δυστρόπους καὶ μοχθηρούς· ὁ δὲ Λαβάτερ, ὅστις τοσοῦτον προσέχει εἰς τὴν φυσιογνωμίαν, φρονεῖ ὅτι σπανιώτατα τὸ κάλλος ὑποκρύπτει ἀσχημίαν ψυχῆς· καὶ ὁ Λαβάτερ δὲν ἀπατᾶται. Βεβαίως τὸ κάλλος καὶ ἡ ἀσχημία ἀνεξαρτήτως θεωρούμενα, καθ'ὅσον ἀφορᾷ τὴν κανονικότητα τῶν χαρακτήρων ἢ τὸ ἀκανόνιστον αὐτῶν, τὴν λευκότητα ἢ μὴ τοῦ δέρματος, τὴν ὡραιότητα ἢ μὴ τῶν γραμμῶν τοῦ προσώπου, οὐδὲν ἀποδεικνύουσιν. Ἀλλ' εἰς πᾶν

πρόσωπον ἰδιάζει ἔκφρασίς τις ἀνεξάρτητος τοῦ κάλλους ἢ τῆς ἀσχημίας. Ἡ ἔκφρασις αὕτη προερχομένη ἐκ τῶν ἀγαθῶν ἢ κακῶν ἐντυπώσεων τῆς ψυχῆς, ταραττούσης τὸ νευρικὸν σύστημα καὶ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος, ἀλλοιοῖ τὴν φυσιογνωμίαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἀπορεῖ τις πῶς ἄνθρωποι, οἵτινες ἐν τῇ τρυφερᾷ αὐτῶν ἡλικίᾳ ἦσαν εὔμορφοι, μετεβλήθησαν εἰς δυσειδεῖς καὶ τἀνάπαλιν. Ἀλλὰ καὶ ἂν αἱ διηνεκεῖς ἐκεῖναι συγκινήσεις αἱ ἀγαθαὶ ἢ κακαὶ δὲν μεταβάλλουσι τὰ χαρακτηριστικὰ ἐν γένει τοῦ προσώπου, ὁπωσδήποτε περικαλύπτουσιν αὐτὰ μὲ ἔκφρασιν, ἧς τὴν ἔννοιαν πᾶς ὁπωσοῦν ὀξυδερκὴς ἄνθρωπος δύναται ν'ἀντιληφθῇ. Ἡ συμπαθὴς λοιπὸν καὶ ἐλεήμων καρδία τοῦ ἑξηκονταετοῦς Michelet προφανῶς ἠπατήθη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

∾ Ὁ κ. Faye πρό τινος ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ Συλλόγῳ τῆς Γαλλίας ἐν Σορβόννῃ διεπραγματεύθη μετὰ πολυμαθείας καὶ ἀγχινοίας τὸ περὶ ἡφαιστείων τῆς σελήνης θέμα. Ἃς εἴπωμεν δ' εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ὅτι ὅσῳ αἱ πρόοδοι τῆς ἀστρονομίας διευκολύνουσι τοὺς ἐπιστήμονας νὰ βλέπωσι μακρότερον καὶ καθαρώτερον, ὁ πτωχὸς δορυφόρος τῆς γῆς ἀδιαλείπτως ἀποβάλλει τινὰ τῶν θαυμασίων, δι' ὧν εἶχε πλουτίσει αὐτὸν ἡ φαντασία τῶν λαῶν. Ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ ἐν τῷ μέσῳ αἰῶνι ἀπέδιδον αὐτῷ ἐπίδρασιν ἰσχυρὰν ἐπὶ τοῦ καλοῦ ἢ κακοῦ καιροῦ, ἐπὶ τῶν ἀσθενειῶν, ἐπὶ τῶν γάμων, ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν γυναικῶν κ.τ.λ. Ἔπειτα τῇ βοηθείᾳ τοῦ τηλεσκοπίου τοῦ Γαλιλαίου ὁ Φιλάμινθος ἔβλεπεν εἰς τὴν σελήνην κωδωνοστάσια.

Τὰ κωδωνοστάσια ταῦτα ἐγένοντο κατόπιν ὄρη, ἔπειτα ἐθεωρήθησαν τόποι περίκλειστοι ὑπὸ ὀρέων, ἔπειτα χοάναι, ἔπειτα ἡφαίστεια. Ἀλλ' ὁ κ. Faye ἀποκρούει τὴν ὕπαρξιν ἡφαιστείων διότι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σελήνης δὲν ὑπῆρξε ποτὲ θάλασσα, καὶ ὅτι τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ εἶνε πρὸ πάντων στοιχεῖον οὐσιῶδες καὶ ἀπαραίτητον εἰς πάντα τὰ φαινόμενα τῶν γεωλογικῶν ἐκρήξεων. Κατὰ παρατηρήσεις, πρό τινων ἐτῶν γενομένας, πᾶν ἡφαίστειον προϋποθέτει ἀναγκαίως ὑπόγειον διείσδυσιν θαλασσίου ἢ λιμναίου ὕδατος, ὅπερ συναντῶν κατὰ τὴν ῥοήν του χημικὰς οὐσίας ἀποσυνθέτει αὐτὰς καὶ γεννᾷ κατὰ τὴν ἀποσύνθεσιν θερμότητα καὶ ἀνάφλεξιν τῶν ἀερίων.

Τὸ σχῆμα τῶν ὑποτιθεμένων ἡφαιστείων τῆς σελήνης δικαιολογεῖ τὰς ὑποθέσεις τοῦ κ. Faye, διότι εἶνε παμμεγέθεις κοιλότητες κυκλοτερεῖς ὧν τὰ χείλη ἀκέραια καὶ συνεχῆ ἀποκλείουσι τὴν παραδοχὴν τῆς ἐκρήξεως καὶ τῆς ἐξάρσεως, οἵαν παρέχει ἡ Αἴτνα καὶ ὁ Βεζούβιος.

Ὁ κ. Faye εἶνε ἐχθρὸς τῆς δοξασίας ὅτι ἡ σελήνη οἰκεῖται ὑπὸ ὄντων ὁμοίων ἡμῖν. Βασίζει δὲ τὸν συλλογισμόν του ἐπὶ τῆς ἑνότητος τῶν θεμελιωδῶν νόμων τῆς φύσεως. Ἡ παγκόσμιος φυσιολογία, λέγει, δὲν δύναται νὰ εἶνε διάφορος εἰς τὸν ἡμέτερον πλανήτην καὶ διάφορος ἀλλαχοῦ. Ἐπὶ παραδείγματος δὲν δύναμαι νὰ φαντασθῶ ὄντα ζῶντα ἐν πλανήτῃ οὕτινος ἡ διαρκὴς θερμοκρασία δὲν ὑψοῦται ὑπὲρ τὴν τοῦ τηκομένου πάγου· οὔτε ἐν πλανήτῃ, οὕτινος ἡ θερμοκρασία δὲν κατέρχεται ποτε κάτω τῆς τοῦ ζέοντος ὕδατος, διότι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τὰ σπέρματα δὲν ἤθελον ἀναπτυχθῆ διαρκῶς πεπηγότα, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἤθελον ἑψηθῆ.

Ὁ συλλογισμὸς οὗτος ἔχει τὴν ἀξίαν του, ἀλλ' εἶνε ὀλίγον ἀπόλυτος, ὡς παρατηρεῖ ὁ Secchi εἰς τοὺς *Ἀστέρας* του. Δὲν δυνάμεθα νὰ ζήσωμεν εἰς μίαν κατωτάτην θερμοκρασίαν, διότι τὰ ὑγρὰ τῶν ζώων ἤθελον στερεοποιηθῆ, δὲν δυνάμεθα νὰ ζήσωμεν εἰς θερμοκρασίαν 100^0, διότι ἡ θερμότης ἤθελε πήξει τὸ λεύκωμα τοῦ αἵματός μας, ἀλλ' ἰδιαίτεραι περιστάσεις δύνανται ἐπί τε τῆς γῆς καὶ ἀλλαχοῦ νὰ καταβιβάσωσι τὸ σημεῖον τῆς πήξεως τοῦ ὕδατος, ἢ νὰ ἀναβιβάσωσι τὸ σημεῖον τῆς πήξεως τοῦ λευκώματος. Δὲν λαμβάνομεν δὲ ὑπ' ὄψιν καὶ ὅτι ὁ μέγας ἀρχιτέκτων δὲν εἶνε ἀπολύτως ἠναγκασμένος νὰ μεταχειρίζεται παντοχοῦ τὴν αὐτὴν ὕλην.

∾ Ἐν Λονδίνῳ πρό τινων ἐτῶν ἐσχηματίσθη ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ λόρδου Dunraven ἑταιρία κληθεῖσα *Ἑταιρία τῆς Κυριακῆς*, ἥτις καταβάλλει προσπαθείας ὅπως ἐπιτύχῃ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως νὰ μένωσιν ἀνοικτὰ μετὰ μεσημβρίαν τῆς Κυριακῆς τὰ μουσεῖα, αἱ βιβλιοθῆκαι καὶ τὰ ἄλλα ἐθνικὰ ἱδρύματα.

Αἱ προσπάθειαι τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἑταιρίας ἐστέφθησαν ἤδη ἐν μέρει δι' ἐπιτυχίας. Οὕτως ἐπέτυχε τὴν κατὰ κυριακὴν ἐλευθέραν τοῦ κοινοῦ εἴσοδον εἰς τὰ μουσεῖα τῶν πραστείων διαμερισμάτων τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τοῦ Δουβλίνου. Οἱ ἐπισκέπται εἶτε πολυαριθμότατοι, ἀνήκουσι δὲ ἀποκλειστικῶς σχεδὸν εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις, αἵτινες ἕνεκα τῶν πολλῶν ἀσχολιῶν των κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑβδομάδος δὲν δύνανται ν' ἀπουσιάσωσιν ἐκ τῶν γραφείων ἢ τῶν ἐργοστασίων αὐτῶν.

Ὁ λόρδος Dunraven ὑπέβαλεν ἐσχάτως εἰς τὴν Βουλὴν τῶν λόρδων πρότασιν, δι' ἧς ἐζήτει νὰ ἀνοίγωσιν ἀνεξαιρέτως ὅλα τὰ μουσεῖα καὶ τὰ ἄλλα ἐθνικὰ καθιδρύματα, ἐν οἷς ὁ λαὸς δύναται νὰ τύχῃ τὴν κυριακὴν ψυχαγωγίας καὶ διαπαιδαγωγήσεως. Ἐντόνως καὶ εὐγλώττως κατεπολέμησεν ὁ ῥήτωρ τὰς πολλάκις ἐξενεχθείσας ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς ἀθώας ταύτης παραχωρήσεως ὑπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν καθαροσεβῶν καὶ τῶν παναρχαίων ἠθῶν καὶ ἐθίμων, ἀναφέρων πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν λόγων του τὰ ἐν ἄλλαις χώραις συμβαίνοντα.

Ἐν Γερμανίᾳ, Δανιμαρκίᾳ, Νορβηγίᾳ, Σουηδίᾳ, Ὁλλανδίᾳ καὶ Ἑλβετίᾳ, ἤτοι ἐν ταῖς διαμαρτυρομέναις ἐπικρατείαις, τὰ εἰς τὰς τέχνας καὶ

τὰς ἐπισήμας ἀφιερωμένα ἐθνικὰ ἱδρύματα ἀνοίγονται εἰς τὸ κοινὸν τὴν κυριακὴν ἐπὶ πολλὰς ὥρας χωρὶς ἡ πρᾶξις αὕτη νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν τῶν ὑπαλλήλων καὶ φυλάκων τῶν μουσείων. Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις αἱ δημόσιαι βιβλιοθῆκαι εἰσὶν ἐπίσης ἠνεωγμέναι τὴν Κυριακήν, ὡς π.χ. ἐν Βοστώνῃ, ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ἐν Φιλαδελφείᾳ, ἐν Κιγκινάτῃ, ἐν Χικάγῳ καὶ **Forcester**, πρὸς μέγιστον διανοητικὸν καὶ ἠθικὸν ὄφελος τῶν συχναζόντων αὐτὰς κατοίκων.

Μ' ὅλας τὰς διαμαρτυρήσεις τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Καντερβουρίας τοῦ κόμητος τοῦ **Saftesbury**, τῶν δουκῶν τοῦ **Somerset** Ἀργύλ, **Malborough** καὶ ἑνίων ἄλλων λόρδων, 7 μόνον ψῆφοι ὑπελείφθησαν, ὅπως ἡ πρότασις τοῦ προέδρου τῆς Ἑταιρίας τῆς Κυριακῆς θριαμβεύσῃ· ὑπὲρ αὐτῆς ἐψήφισαν 34, κατ' αὐτῆς δὲ 41.

Μεταξὺ τῶν περιέργων, ἅτινα ἔφερεν εἰς φῶς ἡ ἀπογραφὴ τοῦ 1880, ἡ σχετικῶς ταχεῖα αὔξησις τοῦ μαύρου πληθυσμοῦ ἐν ταῖς μεσημβρινᾶις τῆς Ἀμερικῆς Πολιτείαις, μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας, δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἥττον ἐνδιαφερόντων.

Τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς μαύρης φυλῆς ἐν ταῖς Πολιτείαις, τῆς Ἀλαβάμας, **Arkansas**, Βορείου Καρολίνης, Νοτίου Καρολίνης, **Delaware**, Φλωρίδος, Γεωργίας, **Kentucky**, Λουισιάνης, Μαρυλάνδης, Μισσισιπῆς, **Missouri**, **Tennessee**, Βιργινίας, καὶ Δυτικῆς Βιργινίας συνεποσοῦτο εἰς 2,242,003 κατὰ τὸ ἔτος 1870, ἀνῆλθε δὲ ἐν ἔτει 1880 εἰς 3,643,891, ἐξ οὗ προκύπτει ἡ ὑπέρμετρος αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ ἐν τοῖς δέκα τελευταίοις ἔτεσι κατὰ 1,401, 883, ἤτοι κατὰ 33 καὶ πλέον τοῖς 100. Ἡ κατὰ τὴν ἀμέσως προηγηθεῖσαν δεκαετηρίδα αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ ἔφθασε μόνον τὰς 223,614, τουτέστι 3 $^1/_2$ τοῖς 100 περίπου.

Ἡ ἀντιπαραβολὴ αὕτη, ἥτις ἄλλως συμφωνεῖ πρὸς τὰς πρὸ τοῦ πολέμου παρατηρήσεις, καθιστᾷ καταφανὲς ὅτι ἡ ἐλευθερία εἶνε εὐνοϊκωτέρα εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῆς φυλῆς ταύτης ἢ ἡ δουλεία, συνάμα δὲ ἐνδιαφέρει νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἡ αὔξησις τῶν προϊόντων τῆς ἐργασίας εἶνε ἡ αὐτή, ὁποία καὶ ἡ τοῦ πληθυσμοῦ. Συνέπεια τῶν ἀνωτέρω εἶνε, ὅτι τὸ ἐλευθέρως ζῆν καὶ ἐργάζεσθαι τόσῳ ὑπὸ οἰκονομικὴν, ὅσῳ ὑπὸ ἀνθρωπίνην ἔποψιν, εἰσὶν ἐπίσης οἰκονομικά.

Ἀφ' ἑτέρου, ἕτερον γεγονὸς, δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀφετηρία εἰς ἐνδιαφερούσας ἐθνολογικὰς καὶ ἀνθρωπολογικὰς μελέτας, εἶνε ὅτι ὁ λευκὸς πληθυσμὸς τῶν ἐν λόγῳ Πολιτειῶν ἀποτελούμενος ἐξ 8,853,377 κατοίκων κατὰ τὸ 1870, ἀνῆλθεν ἐν ἔτει 1880 εἰς 11,259,713, ἤτοι ηὐξήθη κατὰ 25 τοῖς 100.

Πασίδηλον λοιπὸν καθίσταται ὅτι ἡ αὔξησις τοῦ μαύρου πληθυσμοῦ, κατὰ τὰ δέκα τελευταῖα ἔτη, ἦτο μεγαλειτέρα καὶ ταχυτέρα τῆς τοῦ λευκοῦ. Ἡ ἐκ τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων τῶν δημοσιευθέντων παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πηγάζουσα αὕτη παρατήρησις, θέλει χρησιμεύσει εἰς τὸ νὰ ἐπανορθώσῃ πλάνην διαδοθεῖσαν, περὶ ἐλαττώσεως δῆθεν φυλῆς κατωτέρας, ζώσης, οὕτως εἰπεῖν, παραπλεύρως μετὰ φυλῆς ὑπερτέρας.

Τὸ ἀκόλουθον ἐπεισόδιον τοῦ πρὸς τοὺς Βόερς πολέμου τῶν Ἄγγλων ἀναγινώσκω ἐν τινι ἐφημερίδι.

Μετά τινα πορείαν οἱ Ἄγγλοι εἶχον στρατοπεδεύσει ἐγγὺς ῥύακος· πρὸς τὸ ἑσπέρας στρατιῶταί τινες φέρουσι τοὺς ἵππους των διὰ νὰ τοὺς ποτίσωσιν εἰς τὸν ῥύακα. Ἀλλά τινες Βόερς, ἐνεδρεύοντες ἐκεῖ που, ὁρμῶσιν αἴφνης κατὰ τῶν Ἄγγλων, ἁρπάζουσι τοὺς ἵππους ἀπὸ τῶν χειρῶν των, ἀναπηδῶσιν ἐπ' αὐτοὺς καὶ τρέπονται εἰς φυγὴν καλπάζοντες. Νὰ καταδιώξωσι τοὺς ἅρπαγας ἢ νὰ πυροβολήσωσι κατ' αὐτῶν ἦτο ἀδύνατον· διότι οἱ Ἄγγλοι εἶχον ἔλθει ἄοπλοι.

Αἴφνης εἷς σαλπιγκτὴς ἔσχε τὴν εὐτυχῆ ἔμπνευσιν νὰ σαλπίσῃ *μεταβολὴν* μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων του. Εἰς τὸν ἦχον τοῦ σαλπίσματος τούτου οἱ ἵπποι, οἵτινες ἐνόησαν κάλλιστα τὸ πρόσταγμα, ἐν ᾧ ἔτρεχον ἀπὸ ῥυτῆρος, αἴφνης κάμνουσι *μεταβολὴν*, καὶ, παρὰ τὰς προσπαθείας τῶν Βόερς, οἵτινες ἄλλως εἶνε ἐξαίρετοι ἱππεῖς, ἐπαναφέρουσιν αὐτοὺς ἐν καλπασμῷ εἰς τὸ ἀγγλικὸν στρατόπεδον.

Φαντασθῆτε τὴν ἀπελπισίαν τῶν ἀνδρείων Βόερς νὰ γείνωσιν αἰχμάλωτοι ὑπὸ ἵππων!

Ἀμερικανικὸν ἐπιτύμβιον ὑπάρχον ἐν τῷ νεκροταφείῳ τοῦ **Long-Jsland**:

Ἐνταῦθα κεῖται
ἡ **Κλάρα Σμίτερσον**
σύζυγος Ἰωάννου Σμίτερσον, λιθοξόου,
ὅστις τὸ μνημεῖον τοῦτο ἀνήγειρεν εἰς αὐτὴν
ὡς φόρον ὀφειλόμενον
εἰς τὴν προσφιλῆ μνήμην της,
καὶ ὡς δεῖγμα τῆς τέχνης του.
Τιμὴ ἑνὸς ὁμοίου μνημείου
Διακόσια δολλάρια.

!!! Εἷς Ἀναγνώστης

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὅταν ἡ λυχνία τοῦ πετρελαίου καίῃ μὲν κατ' ἀρχὰς διὰ καλῆς φλογὸς, εἶτα δὲ μετ' ὀλίγον ἡ φλὸξ αὐτῆς σμικρύνεται, ἐνῷ καὶ ἡ θρυαλλὶς εἶνε ἱκανῶς μεγάλη καὶ ἡ λυχνία πλήρης ἢ ἡμιπλήρης ἐλαίου, ῥίψον ἐντὸς τῆς λυχνίας σου κοχλιάριον οἰνοπνεύματος κοινοῦ καὶ τάραξον μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ πετρελαίου. Πάραυτα θέλεις ἴδει, ἐὰν τὸ οἰνόπνευμα εἶνε καθαρὸν, ὅτι ἡ φλὸξ γίνεται αὖθις ζωηρὰ καὶ παραμένει τοιαύτη μέχρι τέλους. Τὸ οἰνόπνευμα ἀφίνεις διαρκῶς εἰς τὸ δοχεῖον τῆς λυχνίας.

ΑΘΗΝΗΣΙ, — ΤΥΠΟΙΣ ΚΟΡΙΝΝΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ «ΟΜΟΝΟΙΑΣ».